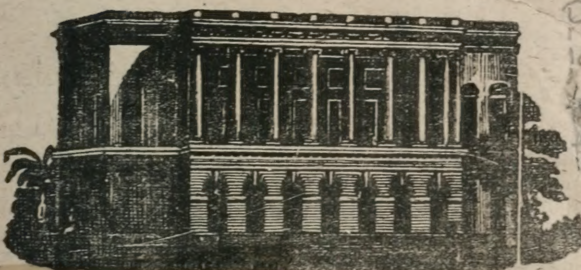
Prajnaparamitas. Satasahastrika
Satasahastrika prajnaparamita

BIBLIOTHECA INDICA:

A

COLLECTION OF ORIENTAL WORKS

PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.
NEW SERIES, No. 1025.

शतसाहस्रिका प्रज्ञापारमिता ।

ÇATASĀHASRIKĀ-PRAJÑĀ-PĀRAMITĀ

A

THEOLOGICAL AND PHILOSOPHICAL DISCOURSE

OF

BUDDHA WITH HIS DISCIPLES

(IN A HUNDRED-THOUSAND STANZAS).

EDITED BY

PRATĀPACANDRA GHOṢA.

PART I. FAS. 4.

CALCUTTA:

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS,

AND PUBLISHED BY THE

ASIATIC SOCIETY, 57, PARK STREET,

1902.

LIST OF BOOKS FOR SALE

AT THE LIBRARY OF THE

ASIATIC SOCIETY OF BENGAL,

No. 57, PARK STREET, CALCUTTA,

AND OBTAINABLE FROM

THE SOCIETY'S AGENTS, MESSRS. LUZAC & CO.,
46, GREAT RUSSELL STREET, LONDON, W.C., AND MR. OTTO
HARRASSOWI, BOOKSELLER, LEIPZIG, GERMANY.

*Complete copies of those works marked with an asterisk * cannot be supplied—some of the Fasciculi being out of stock.*

BIBLIOTHECA INDICA.

Sanskrit Series.

Advaita Brahma Siddhi, (Text) Fasc. 1-4 @ /6/ each ... Rs.
Advaitachinta Kaustubhe, Fasc. 1 ... ... (
*Agni Purāṇa, (Text) Fasc. 4-14 @ /6/ each 4
Aitarēya Brāhmaṇa, Vol. I, Fasc. 1-5 and Vol. II, Fasc. 1-5 Vol. III, Fasc. 1-5 Vol. IV, Fasc. 1-5 @ /6/ 7
Aṇu Bhāṣyam, (Text) Fasc. 1-5 @ /6/ each 1
Aphorisms of Sāṇḍilya, (English) Fasc. 1 ... ... (
Aṣṭasāhasrikā Prajñāpāramitā, (Text) Fasc. 1-6 @ /6/ each ... 2
Açvavaidyaka, (Text) Fasc. 1-5 @ /6/ each 1
Avadāna Kalpalatā, (Sans. and Tibetan) Vol. I, Fasc. 1-5; Vol. II. Fasc. 1-5 @ 1/ each 10
*Bhāmatī, (Text) Fasc. 4-8 @ /6/ each 1
Bhāṭṭa Dīpikā Vol. I, Fasc. 1-3 1
Bṛhaddēvatā (Text) Fasc. 1-4 @ /6/ each 1
Bṛhaddharma Purāṇa, (Text) Fasc. 1-6 @ /6/ each 2
Bodhicaryavatara of Cantideva, Fasc. 1 0
Catalogue of Sanskrit Books and MSS., Fasc. 1-3 @ 2/ each ... 6
Çatapatha Brāhmaṇa, Fasc. 1-6 2
Catasahasrika Projnaparamita, (Text) Fasc. 1-4 @ /6/ each ... 1
*Caturvarga Chintāmaṇi (Text) Vols. II, 1-25; III. Part I, Fasc. 1-18. Part II, Fasc. 1-10 @ /6/ each 1
Catasahasrika-prajna-parimita Part I Fasc. 1-3 @ /6/ 1
Çlokavartika, (English) Fasc. 1-3 2
*Çrauta Sūtra of Āpastamba, (Text) Fasc. 4-16 @ /6/ each ...
Ditto Çānkhāyana, (Text) Vol. I, Fasc. 1-7; Vol. II, Fasc. 1-4, Vol. III, Fasc. 1-4 @ /6/ each 5
Çrī Bhāshyam, (Text) Fasc. 1-3 @ /6/ each 1
Gadadhara Paddhati Kālasāra Vol I. Fasc. 1-4 1
Kāla Mādhava, (Text) Fasc. 1-4 @ /6/ each 1
Kāla Viveka, Fasc. 1-4 1
Kātantra, (Text) Fasc. 1-6 @ /12/ each 4
Kathā Sarit Sāgara, (English) Fasc. 1-14 @ /12/ each 10
Kūrma Purāṇa, (Text) Fasc. 1-9 @ /6/ each 3
Lalita-Vistara, (English) Fasc. 1-3 @ /12/ each 2
Madana Pārijāta, (Text) Fasc. 1-11 @ /6/ each... 4
Mahā-bhāṣya-pradīpōdyōta, (Text) Fasc. 1-9 & Vol. II, Fasc. 1-6 @ /6/ each 5
Manutīkā Saṅgraha, (Text) Fasc. 1-3 @ /6/ each 1
Mārkaṇḍēya Purāṇa, (English) Fasc. 1-6 @ /12 each 4
*Mīmāṁsā Darçana, (Text) Fasc. 7-19 @ /6/ each 4
Nārada Smṛti, (Text) Fasc. 1-3 @ /6/ 1
Nyāyavārtika, (Text) Fasc. 1-5 @ /6/ 1
*Nirukta, (Text) Vol. III, Fasc. 1-6; Vol. IV, Fasc. 1-8 @ /6/ each ... 5
Nityacarapaddhati Fasc. 1-6 (Text) @ /6/ 2
Nyayabindutikā, (Text) 0
Nyāya Kusumāñjali Prakaraṇa (Text) Vol. I, Fasc. 1-6 Vol. II, Fasc. 1-3 @ /6/ each 3
Padumawati, Fasc. 1-4 @ 2/ 8

स्वभावशून्यतां भावयति न स्वभावशून्यतामुपलभते। अभाव-स्वभावशून्यतां भावयति नाऽभावस्वभावशून्यतामुपलभते। चत्वारि-स्मृत्युपस्थानानि भावयति न स्मृत्युपस्थानान्युपलभते। चत्वारि-सम्यक्प्रहाणानि भावयति न च *सम्यक्प्रहाणान्युपलभते। चतुरऋद्धिपादान् भावयति नर्द्धिपादानुपलभते। पञ्चेन्द्रियाणि भावयति न चेन्द्रियाण्युपलभते। पञ्चबलानि भावयति न च बलान्युपलभते। सप्त बोध्यङ्गानि भावयति न च बोध्यङ्गान्युपलभते। आर्य्याऽष्टाऽङ्गमार्गं भावयति नाऽऽर्य्याऽष्टाऽङ्गमार्गमुपलभते। आर्य्य-सत्यानि भावयति नचार्य्यसत्यान्युपलभते। ध्यानानि भावयति न च ध्यानान्युपलभते। अप्रमाणानि भावयति नचाऽप्रमाणान्युप-लभते। आरूप्यसमापत्तीर्भावयति नचारूप्यसमापत्तीरुपलभते। अष्टौ विमोक्षान् भावयति नचाऽष्टौ विमोक्षानुपलभते। नवाऽनु-पूर्व्वविहारसमापत्तीर्भावयति न च नवाऽनुपूर्व्वविहारसमापत्तीरुप-लभते। शून्यताऽऽनिमित्ताऽप्रणिहितविमोक्षमुखानि भावयति न च शून्यताऽऽनिमित्ताऽप्रणिहितविमोक्षमुखान्युपलभते। अभिज्ञां भावयति नचाऽभिज्ञामुपलभते। समाधीन् भावयति न च समा-धीनुपलभते। धारणीमुखानि भावयति न च धारणीमुखान्युपल-भते। दश तथागतबलानि भावयति न च तथागतबलान्युपलभते। चत्वारिवैशारद्यानि भावयति न च वैशारद्यान्युपलभते। चतस्रः प्रतिसम्विदोभावयति न च प्रतिसम्विदउपलभते। महामैत्रीं भावयति न च महामैत्रीमुपलभते। महाकरुणां भावयति न च

* क्वचिन्न इति क्वचिन्न च इति पाठोदृश्यते।

महाकरुणामुपलभते। अष्टादशाऽऽवेणिकान् बुद्धधर्म्मान् भावयति नचाऽष्टादशाऽऽवेणिकान् बुद्धधर्म्मानुपलभते। स्रोतआपत्तिफलं भावयति न च स्रोतआपत्तिफलमुपलभते। सकृदागामिफलं भावयति न च सकृदागामिफलमुपलभते। अनागामिफलं भावयति नचाऽनागामिफलमुपलभते। अर्हत्वं भावयति नचाऽर्हत्त्वमुपलभते। प्रत्येकबोधिं भावयति न च प्रत्येकबोधिमुपलभते। मार्गाऽऽकारज्ञतां भावयति न च मार्गाऽऽकारज्ञतामुपलभते। सर्व्वाऽऽकारज्ञतां भावयति न च सर्व्वाऽऽकारज्ञतामुपलभते। इदं बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य ज्ञानं। येन ज्ञानेन समन्वागतो बोधिसत्त्वो-महासत्त्वः सर्व्वबुद्धधर्म्मांश्च परिपूरयति सर्व्वबुद्धधर्म्मांश्च न समनुपश्यति।

अस्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वामहासत्त्वाः प्रज्ञापारमितायां चरन्तः पञ्च चक्षूंषि प्रतिलभन्ते। परिशोधयन्ति। कतमानि च पञ्चचक्षूंषि यदुतमांस चक्षुर्दिव्यं चक्षुः प्रज्ञाचक्षुर्धर्मचक्षुर्बुद्धचक्षुः।

आह कतमा भगवन् बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य मांसचक्षुष्परिशुद्धिः। भगवानाह। अस्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो योजनशतं मांसचक्षुषा पश्यति। अस्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वो-महासत्त्वो द्वियोजनशतं मांसचक्षुषा पश्यति। अस्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वस्त्रीणि योजनशतानि मांसचक्षुषा पश्यति। अस्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वोयश्चत्वारि योजनशतानि मांसचक्षुषा पश्यति। अस्ति शारद्वीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो यः पञ्च योजनशतानि मांसचक्षुषा पश्यति। अस्ति शारद्वतीपुत्र

बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो यः षड्योजनशतानि मांसचक्षुषा पश्यति। अस्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो यः सप्त योजनशतानि मांसचक्षुषा पश्यति। अस्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो योऽष्टौ योजनशतानि मांसचक्षुषा पश्यति। अस्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो यो नवयोजनशतानि मांसचक्षुषापश्यति। अस्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो यो दश योजनशतानि मांसचक्षुषा पश्यति। अस्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो यो योजनसहस्रं मांसचक्षुषा पश्यति। अस्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो यो जम्बुद्वीपं मांसचक्षुषा पश्यति। अस्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो यो द्वौ द्वीपौ मांसचक्षुषा पश्यति। अस्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो यः साहस्रं लोकधातुं मांसचक्षुषा पश्यति। अस्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो यो द्विसाहस्रं लोकधातुं मांसचक्षुषा पश्यति। अस्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वोयस्त्रिसाहस्रं महासहस्रं लोकधातुं मांसचक्षुषा पश्यति। इयं शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य मांसचक्षुःपरिशुद्धिः।

आह। कतमा भगवन् बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यचक्षुःपरिशुद्धिः। भगवानाह। यच्छारद्वतीपुत्र चातुर्महाराजकायिकानां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यत्त्रायस्त्रिंशानां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यद् यामानां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यत्तुषितानां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यन्निर्म्माणरतीनां

देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यत्परनिर्म्मितवशवर्त्तिनां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यद्ब्रह्मकायिकानां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यद्ब्रह्मपुरोहितानां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यद्ब्रह्मपार्षद्यानां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यन्महाब्रह्मणां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यदाभानां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यत्परीत्ताभानां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यदप्रमाणाभानां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यदाभास्वराणां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यच्छुभानां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यत्परीत्तशुभानां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यदप्रमाणशुभानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यच्छुभकृत्स्नानां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यद्बृहाणां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यत्परीत्त बृहाणां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यदप्रमाण बृहाणां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यत् बृहत्फलानां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यदबृहाणां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यदतपानां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यत् सुदृशानां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यत् सुदर्शनानां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति। यदकनिष्ठानां देवानां दिव्यं चक्षुस्तद्बोधिसत्त्वः प्रजानाति।

यत् पुनः शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षु-स्तच्चातुर्महाराजकायिका देवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तत्त्रायस्त्रिंशाद्देवा न जानन्ति। यद्बोधि-सत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तद्यामादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तत्तुषितादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तन्निर्माणरतयो देवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तत्परनिर्मित-वशवर्त्तिनो देवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तद्ब्रह्मकायिकादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तद्ब्रह्मपुरोहितादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तद्ब्रह्मपार्षद्यादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधि-सत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तन्महाब्रह्मणोदेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तदाभादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तत्परीत्ताभादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तदप्रमाणाभा-देवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तदा-भास्वरादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तच्छुभादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तत्परीत्तशुभादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तदप्रमाणशुभादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महा-सत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तत् शुभकृत्स्नादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधि-सत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तद्वृहा देवा न प्रजानन्ति।

यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तत्परीत्तशुभादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तदप्रमाणशुभादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तद्शुभकृत्स्नादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तद्‌शुभादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तदतपादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तत्सुदृशादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तत् सुदर्शनादेवा न प्रजानन्ति। यद्बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यं चक्षुस्तदकनिष्ठादेवा न प्रजानन्ति।

येन दिव्येन चक्षुषा समन्वागतो बोधिसत्त्वोमहासत्त्वः पूर्व्वस्यान्दिशि गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु सत्त्वानां च्युतोपपादं प्रजानाति। येन दिव्येन चक्षुषा समन्वागतो बोधिसत्त्वो महासत्त्वो दक्षिणस्यान्दिशि गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु सत्त्वानां च्युतोपपादं प्रजानाति। येन दिव्येन चक्षुषा समन्वागतो बोधिसत्त्वोमहासत्त्वः पश्चिमायां दिशि गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु सत्त्वानां च्युतोपपादं प्रजानाति। येन दिव्येन चक्षुषा समन्वागतो बोधिसत्त्वोमहासत्त्व उत्तरस्यां दिशि गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु सत्त्वानां च्युतोपपादं प्रजानाति। येन दिव्येन चक्षुषा समन्वागतो बोधिसत्त्वोमहासत्त्व उत्तरपूर्व्वस्यां दिशि गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु सत्त्वानां च्युतोपपादं प्रजानाति। येन दिव्येन चक्षुषा समन्वागतो बोधिसत्त्वो महासत्त्वः पूर्व्वदक्षिणस्यां दिशि गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु सत्त्वानां च्युतोपपादं

प्रजानाति। येन दिव्येन चक्षुषा समन्वागतो बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो दक्षिणपश्चिमायां दिशि गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु सत्त्वानां च्युतोपपादं प्रजानाति। येन दिव्येन चक्षुषा समन्वागतो बोधिसत्त्वोमहासत्त्वः पश्चिमोत्तरस्यां दिशि गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु सत्त्वानां च्युतोपपादं प्रजानाति। येन दिव्येन चक्षुषा समन्वागतो बोधिसत्त्वोमहामसत्त्वोऽधस्ताद्दिशि गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु सत्त्वानां च्युतोपपादं प्रजानाति। येन दिव्येन चक्षुषा समन्वागतो बोधिसत्त्वोमहासत्त्व उपरिष्टाद्दिशि गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु सत्त्वानां च्युतोपपादं प्रजानाति। इयं शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दिव्यचक्षुःपरिशुद्धिः।

आह। कतमा भगवन् बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य प्रज्ञाचक्षुःपरिशुद्धिः। भगवानाह। येन शारद्वतीपुत्र चक्षुषा समान्वागतो बोधिसत्त्वोमहासत्त्वः संस्कृतोऽसंस्कृतो वा कुशलो वा ऽकुशलो वा सावद्यो वा ऽनवद्यो वा संक्लेशो वा निःक्लेशो वा लौकिको वा लोकोत्तरो वा सास्रवो वा ऽनास्रवो वा तद्धर्म्मं न प्रजानाति। येन प्रज्ञाचक्षुषा न कश्चिद्धर्म्मोऽदृष्टो ऽश्रुतो ऽविज्ञातो भवेत्। इयं शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य प्रज्ञाचक्षुःपरिशुद्धिः।

आह। कतमा बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य धर्म्मचक्षुःपरिशुद्धिः। भगवानाह। इह शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो धर्म्मचक्षुषा प्रजानात्ययं पुद्गलः श्रद्धानुसारी अयं पुद्गलो धर्म्मानुसारी अयं पुद्गलः शून्यताविहारी। अस्य पुद्गलस्य शून्यताविमोक्षमुखेन पञ्चेन्द्रियाण्युत्पत्स्यन्ते। पञ्चभिरिन्द्रियैः आनन्तर्य्यसमाधिं प्रत्यया-

नन्तर्य्येण समाधिना विमुक्तिज्ञानदर्शनमुत्पादयिष्यति । विमुक्ति-ज्ञानदर्शनेन त्रीणि संयोजनानि प्रहास्यन्ति* सत्कायदृष्टिं विचिकित्सां शीलव्रतपरामर्शम् । अयमुच्यते पुद्गलः स्रोतआपन्नः । स भावनामार्गं प्रतिलभ्य कामरागव्यापादतनुत्वं करोत्ययं पुद्गलः सकृदागामी । स तेनैव मार्गेणाऽधिमात्रभावितेन काम-रागव्यापादप्रहाणमागमिष्यत्ययं पुद्गलोऽनागामी । स तेनैव मार्गेणाधिमात्रभावितेन रूपरागमारूप्यरागमविद्यां मानौद्धत्यञ्च प्रहास्यत्ययं पुद्गलोऽर्हन् । अयमानिमित्तविहारी । अस्य पुद्गलस्य नानिमित्तेन विमोक्षमुखेन पञ्चेन्द्रियाण्युत्पत्स्यन्ते । पञ्चभिरिन्द्रियै-रानन्तर्य्यसमाधिं प्रत्स्यत्यानन्तर्य्येण समाधिना विमुक्तिज्ञानदर्शन-मुत्पादयिष्यति । विमुक्तिज्ञानदर्शनेन त्रीणि संयोजनानि प्रहा-स्यति । सत्कायदृष्टिं विचिकित्सां शीलव्रतपरामर्शमयमुच्यते पुद्गलः स्रोत आपन्नः । स भावनामार्गं प्रतिलभ्य कामरागत्यागा-दतनुत्वं करिष्यत्ययं पुद्गलः सकृदागामी । स तेनैव मार्गेणाधि-मात्रभावितेन कामरागव्यापादप्रहाणमागमिष्यत्ययं पुद्गलोऽना-गामी । स तेनैव मार्गेणाऽधिमात्रभावितेन रूपरागमारूप्यरागम-विद्यां मानौद्धत्यञ्च प्रहास्ययं पुद्गलोऽर्हन् । अयमप्रणिहितविहारी अस्य पुद्गलस्यान् प्रणितेन विमोक्षमुखेन पञ्चेन्द्रियाण्युत्पत्स्यन्ते । पञ्चभिरिन्द्रियैरानन्तर्य्यसमाधिं प्रत्स्यन्ति । आनन्तर्य्येण समाधिना विमुक्तिज्ञानदर्शनमुत्पादयिष्यति । विमुक्तिज्ञानदर्शनेन त्रीणि

---

* प्रहास्यति,–इति पाठः समीचीनः प्रतिभाति ।

संयोजनानि प्रहास्यति । सत्कायदृष्टिं विचिकित्सां शीलव्रतपरामर्शमयमुच्यते पुद्गलः स्रोतआपन्नः । स भावनामार्गं प्रतिलभ्यकाम रागव्यापादतनुत्वं करिष्यत्ययं पुद्गलः सकृदागामी । स तेनैव मार्गेणाधिमात्रभावितेन कामरागव्यापादप्रहाणमागमिष्यत्ययं पुद्गलोऽनागामी । स तेनैव मार्गेणाधिमात्रभावितेन रूपरागमारूप्य रागमविद्यां मानौद्धत्यञ्च प्रहास्यत्ययं पुद्गलोऽर्हन् । इयं शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य धर्म्मचक्षुःपरिशुद्धिः ।

पुनरपरं शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो जानाति । यत्किञ्चित् समुदयधर्म्मं सर्व्वं तं निरोधधर्म्मेति विदित्वा श्रद्धादीनि पञ्चेन्द्रियाणि प्राप्नोतीयं शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य धर्म्मचक्षुःपरिशुद्धिः ।

पुनरपरं शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो धर्म्मचक्षुषा जानात्ययं प्रथमचित्तोत्पादिको बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो दानपारमितायां चरति । शीलपारमितायां चरति । क्षान्तिपारमितायां चरति । वीर्य्यपारमितायां चरति । ध्यानपारमितायां चरति । प्रज्ञापारमितायां चरति । ततः श्रद्धेन्द्रियेण वीर्य्येन्द्रियेण समन्वागत उपायकौशलेन सञ्चिन्त्याऽऽत्मभावं परिग्रहीष्यति । कुशलमूलोपस्तम्भेन चायं बोधिसत्त्वोमहासत्त्वः क्षत्रियमहाशालकुलेषूपपत्स्यन्ते । ब्राह्मण महाशालकुलेषूपपत्स्यन्ते । गृहपतिमहाशालकुलेषूपपत्स्यन्ते । चातुर्म्महाराजकायिकेषु देवेषूपपत्स्यन्ते । त्रायस्त्रिंशेषु देवेषूपपत्स्यन्ते । यामेषु देवेषूपपत्स्यन्ते । तुषितेषु देवेषूपपत्स्यन्ते । निर्म्माणरतिषु देवेषूपपत्स्यन्ते । परनिर्म्मितवशवर्त्तिषु देवेषूपपत्स्यते । स तत्र

स्थित्वा सत्त्वान् परिपाचयिष्यति सर्व्वसुखोपधानेन च तान् प्रत्युपस्थास्यति। बुद्धक्षेत्रञ्च परिशोधयिष्यति। तथागतांश्चार्हतः सम्यक् सम्बुद्धानारागयिष्यति सत्करिष्यति। गुरूकरिष्यति। मानयिष्यति। पूजयिष्यति। न च श्रावकभूमौ वा प्रत्येकबुद्धभूमौ वा पतिष्यति। अयं बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो न निवर्त्तते यावदनुत्तरां सम्यक् सम्बोधिमभिसम्भोत्स्यते। इदमपि शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य परिशुद्धं धर्म्मचक्षुः।

पुनरपरं शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो जानात्ययं बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो व्याकृतोनुत्तरायां सम्यक् सम्बोधौ। अयं न व्याकृतः। अयं नियतः। अयमनियतः। इमे व्याकरिष्यन्ति। इमे न व्याकरिष्यन्ति। इमे अवैवर्त्तिकाः इन्द्रियलब्धाः। इमे नाऽवैवर्त्तिकानेन्द्रियप्रतिलब्धाः। अस्याऽभिज्ञा; परिपूर्णाः। अस्य न परिपूर्णाः। अयं बोधिसत्त्वोमहासत्त्वोऽभिज्ञाभिः परिपूर्णाभिः पूर्व्वस्यां दिशि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् गत्वा तथागतानर्हतः सम्यक् सम्बुद्धानारागयति। पर्य्युपास्ते। सत्करोति। गुरूकरोति। मानयति। पूजयति। दक्षिणस्यां दिशि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् गत्वा तथागतानर्हतः सम्यक् सम्बुद्धानारागयति। पर्य्युपास्ते। सत्करोति। गुरूकरोति। मानयति। पूजयति। पश्चिमायां दिशि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् गत्वा तथागतानर्हतः सम्यक् सम्बुद्धानारागयति। पर्य्युपास्ते। सत्करोति। गुरूकरोति। मानयति। पूजयति। उत्तरस्यां दिशि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् गत्वा तथागतानर्हतः सम्यक् सम्बुद्धानारागयति। पर्य्युपास्ते।

सत्करोति। गुरूकरोति। मानयति। पूजयति। उत्तरपूर्व्वस्यां दिग्निगङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् गत्वा तथागतानर्हतः सम्यक् सम्बुद्धानारागयति। पर्य्युपास्ते। सत्करोति। गुरूकरोति। मानयति। पूजयति। पूर्व्वदक्षिणस्यां दिग्नि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् गत्वा तथागतानर्हतः सन्यक् सम्बुद्धानारागयति। पर्य्युपास्ते। सत् करोति। गुरूकरोति। मानयति। पूजयति। दक्षिणपश्चिमायां दिग्नि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् गत्वा तथागतानर्हतः सम्यक् सम्बुद्धानारागयति। पर्य्युपास्ते। सत्करोति। गुरूकरोति। मानयति। पूजयति। पश्चिमोत्तरस्यां दिग्नि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून गत्वा तथागतानर्हतः सम्यक् सम्बुद्धानारागयति। पर्य्युपास्ते। सत्करोति। गुरूकरोति। मानयति। पूजयति। अधस्ताद्दिग्नि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् गत्वा तथागतानर्हतः सम्यक् सम्बुद्धानारागयति। पर्य्युपास्ते। सत्करोति। मानयति। पूजयति। उपरिष्टाद्दिग्नि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् गत्वा तथागतानर्हतः सम्यक् सम्बुद्धानारागयति। पर्य्युपास्ते। सत्करोति। मानयति। पूजयति। अयमभिज्ञाः प्रतिलप्स्यन्ते अयं न प्रतिलप्स्यते। अयं क्षान्तिं प्रतिलब्धोऽयं न क्षान्तिं प्रतिलब्धः। अयमिन्द्रियप्रतिलब्धोऽयं नेन्द्रियप्रतिलब्धः। अस्य बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य परिशुद्धं बुद्धक्षेत्रं भविष्यति। अस्य बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य बुद्धक्षेत्रं न परिशुद्धं भविष्यति। अयं बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो महाप्रणिधानोऽयं न महाप्रणिधानः। अनेन सत्त्वाः परिपाचिताः अनेन सत्त्वा न परि-

पाचिताः। अस्य बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य दशसु दिक्षु गङ्गानदी-वालुकोपमेषु लोकधातुषु बुद्धाभगवन्तोवर्णं भाषन्ते। अस्य न वर्णं भाषन्ते। इमे बोधिसत्त्वामहासत्त्वाः बुद्धानां भगवतामासत्त्वस्थायिनो भविष्यन्ति। इमे नासत्त्वस्थायिनः। अस्य बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य बोधिप्राप्तस्यायुरपरिमितं भविष्यति। अस्य परिमितं। अस्य प्रभाघोषोभिक्षुसंघस्यापरिमितोभविष्यति। अस्य परिमितः। अस्य बोधिसत्त्वस्याऽनुत्तरां सम्यक् सम्बुद्धस्य बोधिसत्त्वसंघो भविष्यति। अस्य न भविष्यति। अयं दुष्करं चरिष्यत्ययं न चरिष्यति। अयं चरमभविकोऽयं न चरमभविकः। अयं बोधिमण्डे निषत्स्यति नाऽयं निषत्स्यति। एषां बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां मारा भविष्यन्ति। नैषां भविष्यन्ति। एवं खलु शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां परिशुद्धं धर्मचक्षुः।

आह कतमं पुनर्भगवन् बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य परिशुद्धं बुद्धचक्षुः। भगवानाह। यच्छारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वो बोधिचित्ताऽनुत्तरं वज्रोपमं समाधिं समापद्य सर्व्वाकारज्ञतामनुप्राप्नोति। दशभिस्तथागतबलैः समन्वागतो भवति। चतुर्भिर्व्वैशारद्यैः समन्वागतो भवति। अष्टादशभिरावेणिकैर्बुद्धधर्म्मैः समन्वागतो भवति। महामैत्र्या समन्वागतो भवति। महाकरुणया समन्वागतो भवति। महामुदितया समन्वागतो भवति। महोपेक्षया समन्वागतो भवति। अनावरणेन च बुद्धविमोक्षेण समन्वागतो भवति। तदस्य चक्षुर्येन चक्षुषा बोधिसत्त्वेन महासत्त्वेन सर्व्वाकारं नास्ति किञ्चिददृष्टमश्रुतममतमविज्ञातं। इदं शारद्वतीपुत्र बोधि-

सत्त्वस्य महासत्त्वस्याऽनुत्तरां सम्यक् सम्बोधिमभिसम्बुद्धस्य परिशुद्धं बुद्धचक्षुः।

एवं शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वेन महासत्त्वेन पञ्च चक्षूंषि परिशोधयितुकामेन प्रतिलब्धुकामेन च षट्सु पारमितासु योगः करणीयः। तत्कस्य हेतोः। तथाहि। शारद्वतीपुत्र षट्सु पारमितासु सर्व्वकुशलधर्म्मा अन्तर्गताः सर्व्वश्रावकधर्म्माश्च। सर्व्वप्रत्येकबुद्धधर्म्माश्च। ये खलु ते शारद्वतीपुत्र सम्यग्वदन्तोवदेयुः सर्व्वकुशलधर्म्मसंग्रह इति प्रज्ञापारमितान्ते सम्यग्वदन्तो वदेयुः। तत्कस्य हेतोः। जनयित्री शारद्वतीपुत्र प्रज्ञापारमितैषां पञ्चानां चक्षुषां। एषु च पञ्चसु चक्षुषु बोधिसत्त्वामहसत्त्वाः शिक्षित्वाऽनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिमभिसम्बुध्यन्ते। अस्यां शारद्वतीपुत्र प्रज्ञापारमितायां चरन् बोधिसत्त्वोमहासत्त्वोऽभिज्ञापारमितां प्रतिलभते। सोऽनेकविधमृद्धिविधिं प्रत्यनुभवति। इमामेव पृथिवीं कम्पयत्येकोऽपि भूत्वा बहुधा भवति। बहुधाऽपि भूत्वा एको भवति। आविर्भवति तिरोभावमपि प्रत्यनुभवति। तिरः कुड्यं तिरः प्राकारं तिरः पर्व्वतमप्यसंज्ञां कायेन गच्छति। तद्यथाऽपि नामाकाशे पर्य्यङ्केन क्रामति। तद्यथाऽपि नाम *शकुनिः पृथिव्यामप्युन्मज्जति न निमज्जनं करोति। तद्यथाऽपि नामोदकेऽनुदकेऽप्यभियानेन गच्छति। तद्यथाऽपि नाम पृथिव्यां धूमायते प्रज्वलत्यपि। तद्यथाऽपि नाम महानग्निस्कन्धः। इमावपि सूर्य्याचन्द्रमसावेवं महर्द्धिकावेवं महानुभावावेवं महेशाख्यौ पाणिना

* पक्षीशकुनिरिति ख, ग, घ पाठः।

परामार्ष्टि ब्रह्मलोकं कायेन वशं वर्त्तयति तयाचर्द्ध्या न मन्यते। तथा हि समृद्धिं* नोपलभते यया मन्येत स्वभावशून्यतामुपादाय स्वभावाऽनुत्पादतामुपादाय। स चेतनामपि नोत्पादयति। ऋद्ध्या वा ऋद्ध्यभिनिर्हारेण वाऽन्यत्र सर्व्वज्ञतामनसिकारात्। एवं खलु शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वः प्रज्ञापारमितायां चरन् ऋद्धिविधिसाक्षात्क्रियाऽभिज्ञाज्ञानमभिनिर्हरति। स दिव्येन श्रोत्रधातुना विशुद्धेनातिक्रान्तमानुष्यकेनोभयाञ्छब्दान् शृणोति यदुत दिव्यान् वा मानुष्यकान् वा। न च तेन दिव्येन श्रोत्र धातुना मन्यते ऽहं शब्दान् शृणोमीति। तथा हि स श्रोत्रं शब्दांश्च नोपलभते स्वभावशून्यतामुपादाय स्वभावाऽनुत्पादता-मुपादाय। स चेतनामपि नोत्पादयति दिव्यश्रोत्रधातावन्यत्र सर्व्वज्ञतामनसिकारात्। एवं खलु शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वो-महासत्त्वः प्रज्ञापारमितायां चरन् दिव्यश्रोत्रधातुसाक्षात्क्रिया-ऽभिज्ञाज्ञानमभिनिर्हरति। स परसत्त्वानां परपुद्गलानां चेतसैव चित्तं यथाभूतं प्रजानाति। स सरागचित्तं स रागचित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। स विगतरागं चित्तं विगतरागं चित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। सदोषचित्तं सदोषचित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। विगतदोषं चित्तं विगतदोषं चित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। समोहं चित्तं समोहं चित्तमिति यथाभूतं प्रजा-नाति। विगतमोहं चित्तं विगतमोहं चित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। सतृष्णाचित्तं सतृष्णाचित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति।

* स ऋद्धिमिति युक्तः पाठः।

विगततृष्णं चित्तं विगततृष्णं चित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। सोपादानं चित्तं सोपादानं चित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। अनुपादानं चित्तमनुपादानं चित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। विक्षिप्तचित्तं विक्षिप्तचित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। परीत्तं चित्तं परीत्तं चित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। विपुलं चित्तं विपुलं चित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। महद्गतं चित्तं महद्गतं चित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। अप्रमाणं चित्तमप्रमाणं चित्त-मिति यथाभूतं प्रजानाति। समाहितं चित्तं समाहितं चित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। असमाहितं चित्तमसमाहितं चित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। विविक्तं चित्तं विविक्तं चित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। अविविक्तं चित्तमविविक्तं चित्त-मिति यथाभूतं प्रजानाति। साऽऽस्रवं चित्तं साऽऽस्रवं चित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। अनास्रवं चित्तमनास्रवं चित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। साऽङ्गणं चित्तं साऽङ्गणं चित्तमिति यथाभूतं प्रजा-नाति। अनङ्गणं चित्तमनङ्गणं चित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। सोत्तरं चित्तं सोत्तरं चित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। अनुत्तरं चित्तमनुत्तरं चित्तमिति यथाभूतं प्रजानाति। तेन च परचि-त्तज्ञानेन न मन्यते। तथाहि तच्चित्तमचित्तमचिन्त्यतामुपादाय। सोऽहं प्रजानामीति न मन्यते। तथाहि स तच्चितं नोपलभते येन मन्येत स्वभावशून्यतामुपादाय। स्वभावविविक्ततामुपादाय। स्वभावाऽनुत्पादतामुपादाय। स चित्तज्ञानचेतनामपि नोत्पादयति। न चित्तज्ञानाऽभिनिर्हारचेतनामन्यत्र सर्व्वज्ञतामनसिकारात्। एवं

खलु शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वो महासत्त्वः प्रज्ञापारमितायां चरन् सर्व्वसत्त्वचित्तचरितसाक्षात्क्रियाऽभिज्ञाज्ञानमभिनिर्हरति। सोऽनेकविधपूर्व्वनिवासाऽनुस्मृतिसाक्षात्क्रियाऽभिज्ञाज्ञानमभिनिर्हरति। एकमपि चित्तमनुस्मरति यावच्चित्तशतमप्यनुस्मरति। एकमपि दिवसमनुस्मरति यावद्दिवसशतमप्यनुस्मरति। एकमपि मासमनुस्मरति यावन्मासशतमप्यनुस्मरति। एकमपि वर्षमनुस्मरति यावद्वर्षशतमप्यनुस्मरति। एकमपि कल्पमनुस्मरति यावत् कल्पशतमप्यनुस्मरति। यावदनेकान्यपि कल्पशतान्यनुस्मरति। अनेकान्यपि कल्पसहस्रान्यनुस्मरति। अनेकान्यपि कल्पशतसहस्रान्यनुस्मरति। अनेकान्यपि कल्पकोटीनियुतशतसहस्रान्यनुस्मरति।

अत्राहमेवंनामैवंगोत्र एवंजातिरेवमाहार एवंचिरस्थितिकः एवमायुःपर्य्यन्तः सोऽहं ततश्च्युतः सत्रोपपन्नः। यावत्ततश्च्युत इहोपपन्नः इति। साकारं सोद्देशं सनिर्द्देशमात्मनः परेषाञ्चानेकविधं पूर्व्वनिवासमनुस्मरति। तेन च पूर्व्वनिवासाऽनुस्मृतिसाक्षात्क्रियाऽभिज्ञाज्ञानेन न मन्यते। तथाहि तज्ज्ञानमज्ञानमचिन्त्यतामुपादाय। सोऽहं प्रजानामीति न मन्यते। तथाहि स तदेव ज्ञानं नोपलभते येन मन्येत। स्वभावशून्यतामुपादाय स्वभाव विविक्ततामुपादाय। स्वभावाऽनुत्पादतामुपादाय स चेतनामपि नोत्पादयति। अनुस्मृतिज्ञानेनान्यत्र सर्व्वज्ञतामनसिकारात्। एवं खलु शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वो महासत्त्वः प्रज्ञापारमितायां चरन् पूर्व्वनिवासाऽनुस्मृतिसाक्षात्क्रियाऽभिज्ञाज्ञानमभिनिर्हरति। स दिव्येन चक्षुषा विशुद्धेनाऽतिक्रान्तमानुषेण सत्त्वान् पश्यति। च्यव-

मानानुपपद्यमानान् सुवर्णान् दुर्व्वर्णान् हीनान् प्रणीतान् सुगतान् दुर्गतान् यथाकर्म्मोपगतान् सत्त्वान् विजानाति। अमी भवन्तः सत्त्वाः कायदुश्चरितेन समन्वागताः वाग्दुश्चरितेन समन्वागताः मनोदुश्चरितेन समन्वागताः। आर्य्यानामपवादकाः मिथ्यादृष्टयस्तद्धेतोस्तत्प्रत्ययं कायस्य भेदादपायदुर्गतिविनिपातं नरकेषूपपद्यन्ते। अमी पुनर्भवन्तः कायसुचरितेन समन्वागताः वाक्सुचरितेन समन्वागताः मनःसुचरितेन समन्वागताः आर्य्यानामनपवादकाः सम्यग्दृष्टयस्तद्धेतोस्तत्प्रत्ययं कायस्य भेदात् सुगतौ स्वर्गलोके देवेषूपपद्यन्ते इति समन्तादृशसु दिक्षु सर्व्वलोकधातुषु धर्म्मधातुपरमे लोके आकाशधातुपर्य्यवसाने षड्गति*कानां च्युतोपपादं यथाभूतं प्रजानाति। तेन च न मन्यते। तथाहि तच्चक्षुरचक्षुरचिन्त्यतामुपादाय। सोऽहं पश्यामीति न मन्यते। तथाहि स तदेव चक्षुर्नोपलभते येन मन्येत। स्वभावशून्यतामुपादाय स्वभावविविक्ततामुपादाय स्वभावाऽनुत्पादतामुपादाय। स दिव्यचक्षुश्चेतनामपि नोत्पादयति। न दिव्यचक्षुरभिनिर्हारचेतनामन्यत्र सर्व्वाकारज्ञता मनसिकारात्। एवं खलु शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वः प्रज्ञापारमितायाञ्चरन् दिव्यचक्षुःसाक्षात्क्रियाऽभिज्ञाज्ञानमभिनिर्हरति। न च श्रावकभूमिं वा प्रत्येकबुद्धभूमिं वाऽनुप्राप्नोति। न किञ्चिद्धर्म्मं पश्यति योऽनुत्तरां सम्यक् सम्बोधिमभिसम्बुध्यते। स तयाऽभिज्ञया वज्रोपमं समाधिमधिगम्य सर्व्ववासनाऽनुसन्धि क्लेशप्रहाणं कुरुते। न च तयाऽऽस्रवक्षयज्ञानसाक्षात्क्रियाऽभिज्ञया मन्यते।

---

* षड्गति गतानामिति। ख, ग, घ पाठ।

तथाहि तज्ज्ञानमज्ञानमचिन्त्यमभूत् । अहं प्रजानामीति न मन्यते ।
तथाहि स तामेवाऽऽस्रवक्षयज्ञानसाक्षात्क्रियाऽभिज्ञां नोपलभते ।
यया मन्येत। स्वभावशून्यतामुपादाय । स्वभावविविक्ततामुपादाय ।
स्वभावाऽनुत्पादतामुपादाय । स आस्रवक्षयज्ञानचेतनामपि नोत्पा-
दयति । नाऽऽस्रवक्षयसाक्षात्क्रियाऽभिज्ञाज्ञानाऽभिनिर्हारचेतनाम-
न्यत्र सर्व्वाऽऽकारज्ञतामनसिकारात् । एवं खलु शारद्वतीपुत्र बो-
धिसत्त्वोमहासत्वः प्रज्ञापारमितायां चरन् स आस्रवक्षयसाक्षात्क्रि-
याऽभिज्ञाज्ञानमभिनिर्हरति । एवञ्च पुनः शारद्वतीपुत्र बोधि-
सत्त्वोमहासत्त्वः प्रज्ञापारमितायां चरन् षड़भिज्ञाः परिपूरयति ।
वर्द्धतेऽनुत्तरया सम्यक्सम्बोध्या । सन्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्वा-
महासत्त्वाः प्रज्ञापारमितायां चरन्तो दानपारमितायां स्थित्वा
सर्व्वाऽऽकारज्ञतायाः पन्थानं शोधयन्ति । अत्यन्तशून्यतया अनव-
गृहीतचित्ततामुपादाय । सन्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वामहासत्त्वाः
ये प्रज्ञापारमितायां चरन्तः शीलपारमितायां स्थित्वा सर्व्वाकार-
ज्ञतायाः पन्थानं शोधयन्ति । अत्यन्तशून्यतया आपत्त्यनध्यापत्ति-
तामुपादाय । सन्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वामहासत्त्वाः ये प्रज्ञा-
पारमितायां चरन्तः क्षान्तिपारमितायां स्थित्वा सर्व्वाकारज्ञतायाः
पन्थानं शोधयन्त्यत्यन्तशून्यतया अक्षोभणतामुपादाय। सन्ति शार-
द्वतीपुत्र बोधिसत्त्वामहासत्त्वाः ये प्रज्ञापारमितायां चरन्तः वीर्य्य-
पारमितायां स्थित्वा सर्व्वाकारज्ञतायाः पन्थानं शोधयन्त्यत्यन्तशून्य-
तया कायिकचेतसिकवीर्य्याऽस्रंसनतामुपादाय । सन्ति शारद्वती-
पुत्र बोधिसत्त्वामहासत्त्वाः ये प्रज्ञापारमितायां चरन्तो ध्यानपार-

मितायां स्थित्वा सर्व्वाकारज्ञतायाः पन्थानं शोधयन्त्यत्यन्तशून्यतया अविच्छिन्नचित्ततामुपादाय। सन्ति शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वामहासत्त्वाः ये प्रज्ञापारमितायां चरन्तः प्रज्ञापारमितायां स्थित्वा सर्व्वाकारज्ञतायाः पन्थानं शोधयन्त्यत्यन्तशून्यतया दौःप्रज्ञचित्ताऽनुपलब्धितामुपादाय। एवं शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वामहासत्त्वाः प्रज्ञापारमितायां चरन्तः षट्सु पारमितासु स्थित्वा सर्व्वाकारज्ञतायाः पन्थानं शोधयन्त्यत्यन्तशून्यतया अनागमनागमनतामुपादाय। अपरिग्रहतामुपादाय। दानं परिग्रहतामुपादाय प्रज्ञप्यते। शीलमशुचितामुपादाय प्रज्ञप्यते। क्षान्तिं* क्षोभणतामुपादाय प्रज्ञप्यते। वीर्य्यं कुसीदतामुपादाय प्रज्ञप्यते। समाधिरसमाहितमुपादाय प्रज्ञप्यते। प्रज्ञां दुःप्रज्ञतामुपादाय प्रज्ञप्यते। स तीर्ण इति न मन्यते। अतीर्ण इति न मन्यते। स दाता इति न मन्यते। अदाता इति न मन्यते। शीलवानिति न मन्यते। दुःशील इति न मन्यते। क्षान्तिं सम्पन्न इति न मन्यते। क्रोधन इति न मन्यते। आरब्धवीर्य्य इति न मन्यते। कुसीद इति न मन्यते। समाहित इति न मन्यते। असमाहित इति न मन्यते। प्राज्ञ इति न मन्यते। दुःप्रज्ञ इति न मन्यते। आक्रुष्ट इति न मन्यते। वन्दित इति न मन्यते। सत्कृत इति न मन्यते। असत्कृत इति न मन्यते। तत्कस्य हेतोः। न हि शारद्वतीपुत्र अनुत्पाद आक्रुष्टोवेति मन्यते वन्दितोवेति मन्यते। सत्कृतो वेति

* क्षान्तिरिति युक्तः पाठः।

मन्यते । असत्त्वतोवेति मन्यते। तत् कस्य हेतोः। तथाहि प्रज्ञापारमिता सर्व्वमन्यतां* समुच्छिनत्ति । इह शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वस्य महासत्त्वस्य प्रज्ञापारमितायां चरतो ये गुणाभवन्ति । तेन श्रावकप्रत्येकबुद्धानां संविद्यन्ते । स इमान् गुणान् परिपूरयन् सत्त्वांश्च परिपाचयन्ति । बुद्धक्षेत्रञ्च परिशोधयन्ति । सर्व्वाकार-ज्ञताञ्चाऽनुप्राप्नोति ।

पुनरपरं शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वः प्रज्ञापारमितायां चरन् सर्व्वसत्त्वानामन्तिके समचित्ततामुत्पादयति । सर्व्वसत्त्वानाम-न्तिके समचित्ततामुत्पाद्य सर्व्वधर्म्मसमतां प्रतिलभते । स सर्व्वधर्म्म-समतां प्रतिलभ्य सर्व्वसत्त्वान् सर्व्वधर्म्मसमतायां प्रतिष्ठापयति । स दृष्ट एव धर्म्मे बुद्धानां भगवतां प्रियो भवति । मनापश्च । सर्व्वे बोधिसत्त्वानाञ्च सर्व्वश्रावकाणाञ्च प्रत्येकबुद्धानाञ्च प्रियो भवति । मनापश्च । स यत्र यत्रोपपद्यमान उपपद्यते तत्र तत्र न जातु चक्षुषा अमनापाणि रूपाणि पश्यति । न श्रोत्रेणाऽमनापान् शब्दान् शृणोति । न घ्राणेनाऽमनापान् गन्धान् जिघ्रति । न जिह्वयाऽम-नापान्समानास्वादयति । न कायेनाऽमनापान् स्पर्शान् स्पृशति । न मनसाऽमनापान् धर्म्मान् विजानाति । एवं खलु शारद्वतीपुत्र बोधिसत्त्वोमहासत्त्वः प्रज्ञापारमितायां चरन् न परिहीयतेऽनुत्त-रायाः सम्यक्सम्बोधेः।

अस्मिन् खलु पुनः प्रज्ञापारमितानिर्द्देशे निर्दिश्यमाने त्रीणि भिक्षुशतानि यथाप्रावृतैश्चीवरैर्भगवन्तमभिच्छादयन्ति स्म । अनु-

* सर्व्वमन्यतानास्समुच्छिनत्तीति । ख, ग, घ पाठः ।

त्तरायां सम्यक्सम्बोधौ चित्तमुत्पादयन्ति स्म। अथ खलु भगवांस्तस्यां वेलायां स्मितं प्रादुरकार्षीत्। अथाऽऽयुष्मानानन्द उत्थायाऽऽसनादेकांसमुत्तरासङ्गं कृत्वा दक्षिणजानुमण्डलं पृथिव्यां प्रतिष्ठाप्य येन भगवांस्तेनाऽञ्जलिं प्रणम्य भगवन्तमेतदवोचत्। को भगवन् हेतुः कः प्रत्ययः स्मितस्याऽऽविष्करणे। नाऽहेतुकं नाऽप्रत्ययं तथागता अर्हन्तः सम्यक्सम्बुद्धाः स्मितमाविष्कुर्व्वन्ति। एवमुक्ते भगवानायुष्मन्तमानन्दमेतदवोचत्। एतान्यानन्द त्रीणि भिक्षुशतानि एकषष्ठे कल्पे महाकेतुनामानस्तथागता अर्हन्तः सम्यक्सम्बुद्धाः लोके उत्पत्स्यन्ते। तारकोपमे कल्पे तएत इतश्च्युताः समाना अक्षोभ्यस्य तथागतस्यार्हतः सम्यक्सम्बुद्धस्य बुद्धक्षेत्रे उपपत्स्यन्ते। षष्ट्या च देवपुत्र सहस्रैः कामावचरैरनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधौ चित्तान्युत्पादितानि। तानि च मैत्रेयं तथागतमर्हन्तं सम्यक्सम्बुद्धमारागयिष्यन्ति। तत्रैव च ब्रह्मचर्य्यं चरिष्यन्ति। स च मैत्रेयस्तथागतस्तान् व्याकरिष्यत्यनुत्तरायां सम्यक्सम्बोधाविति। अथ बुद्धाऽनुभावेन तस्मिन् समये ताश्चतस्रः पर्षद इति निषन्ना एव पूर्व्वस्यां दिशि बुद्धसहस्रं पश्यन्ति स्म। दक्षिणस्यां दिशि बुद्धसहस्रं पश्यन्ति स्म। पश्चिमायां दिशि बुद्धसहस्रं पश्यन्ति स्म। उत्तरस्यान्दिशि बुद्धसहस्रं पश्यन्ति स्म। उत्तरपूर्व्वस्यान्दिशि बुद्धसहस्रं पश्यन्ति स्म। पूर्व्वदक्षिणस्यान्दिशि बुद्धसहस्रं पश्यन्ति स्म। दक्षिणपश्चिमायान्दिशि बुद्धसहस्रं पश्यन्ति स्म। पश्चिमोत्तरस्यान्दिशि बुद्धसहस्रं पश्यन्ति स्म। अधस्ताद्दिशि बुद्धसहस्रं पश्यन्ति स्म। उपरिष्टाद्दिशि बुद्धसहस्रं पश्यन्ति स्म। न च तान् बुद्धक्षेत्र

गुणव्यूहानिह सहायां लोकधातौ पश्यन्ति स्म। यान् बुद्धक्षेत्रगुण-व्यूहांस्तेषां बुद्धानां भगवतां तेषु लोकधातुषु पश्यन्ति स्म। अथ ततः पर्षदो दशप्राणिसहस्राणि प्रणिधानमकार्षुः। वयं कर्म्म तथा करिष्यामो येन कर्म्मणा कृतेनाऽत्र बुद्धक्षेत्रेषूपपत्स्याम इति। अथ भगवांस्तेषां कुलपुत्रानां आशयं विदित्वा स्मितं प्रादुरकार्षीत्।

अथायुष्मानानन्द उत्थायाऽऽसनादेकांसमुत्तरासङ्गं कृत्वा दक्षिण-जानुमण्डलं पृथिव्यां प्रतिष्ठाप्य येन भगवांस्तेनाऽञ्जलिं प्रणम्य भगवन्तमेतदवोचत्। को भगवन् हेतुः कः प्रत्ययः स्मित-स्याऽऽविष्करणे। नाहेतु नाऽप्रत्ययं बुद्धाभगवन्तः स्मितमाविष्कुर्व्व-न्ति। भगवानाह। पश्यसि त्वमानन्देमानि दश प्राणिसहस्राणि। आह। पश्यामि भगवन्। भगवानाह। एतान्यानन्द दश प्राणि सहस्राणि इतश्च्युत्वा तत्र बुद्धक्षेत्रेषूत्पत्स्यन्ते। न च जातु विरहिता भविष्यन्ति तथागतैरर्हद्भिः सम्यक्सम्बुद्धैस्ततः पश्चाद्व्यूहराजनामा-नस्तथागता अर्हन्तः सम्यक्सम्बुद्धालोके भविष्यन्ति। अथायुष्मान् शारद्वतीपुत्र आयुष्मांश्च महामौद्गल्यायन आयुष्मांश्च सुभूतिरायु-ष्मांश्च पूर्णमैत्रायणीपुत्र आयुष्मांश्च महाकाश्यप एतेचान्ये च सं बहुला अभिज्ञाताऽभिज्ञाताभिक्षवो बोधिसत्त्वाश्च महासत्त्वाभिक्षु-भिक्षुन्युपासकोपासिकाश्च भगवन्तमेतदवोचन्। महापारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापारमिता। उदार-पारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापारमिता। अग्र्यपारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापा-रमिता। विशिष्टपारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां

यदुत प्रज्ञापारमिता । वरपारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापारमिता । प्रवरपारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापारमिता । प्रणीतपारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापारमिता । अनुत्तरपारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापारमिता । निरुत्तरपारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापारमिता । असमपारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापारमिता । असमसमपारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापारमिता । असदृशपारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापारमिता । अनुपमपारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापारमिता । आकाशपारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापारमिता । स्वलक्षणशून्यतापारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापारमिता । सर्व्वधर्म्मशून्यतापारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापारमिता । अभावस्वभावशून्यतापारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापारमिता । सर्व्वगुणपरिपूरिपारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापारमिता । सर्व्वगुणसमन्वागतपारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापारमिता । अनवमृद्यपारमितेयं भगवन् बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां यदुत प्रज्ञापारमिता ।

अत्र हि भगवन् प्रज्ञापारमितायां चरद्भिर्व्बोधिसत्त्वैर्म्महासत्त्वै-

रसमसमन्दानं दत्तं दीयते दास्यते। तेनाऽसमसमदानपारमिता परिपूरिता परिपूर्य्यते परिपूरयिष्यते*। तेनाऽसमसम आत्मभावः प्रतिलब्धः प्रतिलभ्यते प्रतिलप्स्यते। तेनाऽसमसमस्य धर्म्मस्य लाभिनोजाताभवन्ति भविष्यन्ति यदुताऽनुत्तरायाः सम्यक्सम्बोधेः।

अत्र भगवन् प्रज्ञापारमितायां चरद्भिर्बोधिसत्त्वैर्महासत्त्वैरसमसमं शीलं रचितं रचन्ति रचिष्यन्ति†। तेनाऽसमसमशीलपारमिता परिपूरिता परिपूर्य्यते परिपूरयिष्यते। तेनाऽसमसमआत्मभावः प्रतिलब्धः प्रतिलभ्यते प्रतिलप्स्यते। तेनाऽसमसमस्य धर्म्मस्य लाभिनोजाताभवन्ति भविष्यन्ति यदुताऽनुत्तरायाः सम्यक्सम्बोधेः।

अत्र भगवन् प्रज्ञापारमितायां चरद्भिर्बोधिसत्त्वैर्महासत्त्वैरसमसमक्षान्तिर्भाविता भाव्यते भाविष्यते। तेनाऽसमसमाक्षान्तिपारमिता परिपूरिता परिपूर्य्यते परिपूरिष्यते। तेनाऽसमसमआत्मलाभः प्रतिलब्धः प्रतिलभ्यते प्रतिलप्स्यते। तेनाऽसमसमस्य धर्म्मस्य लाभिनोजाताभवन्ति भविष्यन्ति यदुताऽनुत्तरायाः सम्यक्सम्बोधेः। अत्र भगवन् प्रज्ञापारमितायां चरद्भिर्बोधिसत्त्वैर्महासत्त्वैरसमसमं वीर्य्यमारब्धं आरभ्यते आरप्स्यते। तेनाऽसमसमा वीर्य्यपारमिता परिपूरिता परिपूर्य्यते परिपूरिष्यते। तेनाऽसमसमआत्मभावः प्रतिलब्धः प्रतिलभ्यते प्रतिलप्स्यते। तेनाऽसमसमस्य धर्म्मस्य लाभिनोजाताभवन्ति भविष्यन्ति। यदुताऽनुत्तरायाः सम्यक्सम्बोधेः। अत्र भगवन् प्रज्ञापारमितायां चरद्भिर्बोधिसत्त्वैर्महासत्त्वैरसमसमा-

---

* परिपूरिष्यते इति ख, ग,घ पाठः एवं परत्र।

† रच्यते रचिष्यते इति युक्तं प्रतिभाति।

निध्यानानि उत्पादितानि उत्पाद्यन्ते उत्पादयिष्यन्ते। तेनाऽसमसमाध्यानपारमितापरिपूरिता परिपूर्य्यते परिपूरयिष्यते। तेनाऽसमसमश्चात्मभावः प्रतिलब्धः प्रतिलभ्यते प्रतिलप्स्यते। तेनाऽसमसमस्य धर्म्मस्य लाभिनोजाताभवन्ति भविष्यन्ति यदुताऽनुत्तरायाः सम्यक्सम्बोधेः। अत्र भगवन् प्रज्ञापारमितायां चरद्भिर्बोधिसत्त्वैर्महासत्त्वैरसमसमा प्रज्ञाभाविता भाव्यते भाविष्यते। तेनाऽसमसमा प्रज्ञापारमिता परिपूरिता परिपूर्य्यते परिपूरिष्यते। तेनाऽसमसमआत्मभावः प्रतिलब्धः प्रतिलभ्यते प्रतिलप्स्यते। तेनाऽसमसमस्य धर्म्मस्य लाभिनोजाताभवन्ति भविष्यन्ति यदुताऽनुत्तरायाः सम्यक्सम्बोधेः।

अत्रैव भगवन् प्रज्ञापारमितायां चरन् असमसमस्य रूपस्य लाभी जातः असमसमायावेदनाया लाभी जातः असमसमायाः संज्ञायालाभीजातः असमसमानां संस्काराणां लाभीजातः। असमसमस्य विज्ञानस्य लाभीजातः। असमसमां बोधिमभिसम्बुध्याऽसमसमं धर्म्मचक्रं प्रवर्त्तितवान्।

अतीता अपि बुद्धाभगवन्तोऽत्रैव प्रज्ञापारमितायां चरन्तोऽसमसमस्य रूपस्य लाभिनोजाताः। असमसमाया वेदनाया लाभिनोजाताः। असमसमायाः संज्ञायालाभिनोजाताः असमसमानां संस्काराणां लाभिनोजाताः। असमसमस्य विज्ञानस्य लाभिनोजाताः। असमसमां बोधिमभिसम्बुध्याऽसमसमं धर्म्मचक्रं प्रवर्त्तितवन्तः।

अनागताअपि बुद्धाभगवन्तोऽत्रैव प्रज्ञापारमितायां चरन्तोऽसमसमस्य रूपस्य लाभिनोजाताः भविष्यन्ति। असमसमायावेदनायालाभिनोभविष्यन्ति। असमसमायाः संज्ञायालाभिनोभवि-

ष्यन्ति। असमसमानां संस्काराणां लाभिनोभविष्यन्ति। असम-समस्य विज्ञानस्य लाभिनोभविष्यन्ति। असमसमां बोधिमभि-सम्बुध्याऽसमसमं धर्म्मचक्रं प्रवर्त्तयिष्यन्ति।

प्रत्युत्पन्ना अपि बुद्धाभगवन्तोऽत्रैव प्रज्ञापारमितायां चरन्तो-ऽसमसमस्य रूपस्य लाभिनोभवन्ति। असमसमायावेदनायालाभि-नोभवन्ति। असमसमायाः संज्ञायालाभिनोभवन्ति। असमसमानां संस्काराणां लाभिनोभवन्ति। असमसमस्य विज्ञानस्य लाभि-नोभवन्ति। असमसमां बोधिमभिसम्बुध्याऽसमसमं धर्म्मचक्रं प्रवर्त्तयिष्यन्ति।

तस्मात्तर्हि भगवन् बोधिसत्त्वैर्महासत्त्वैः सर्व्वधर्म्माणां पारं गन्तुकामैः प्रज्ञापारमितायां योगः करणीयः। नमस्करणीयास्ते भगवन् बोधिसत्त्वामहासत्त्वाः सदेवमानुषाऽसुरेण लोकेन येऽत्र प्रज्ञापारमितायां चरन्ति।

एवमुक्ते भगवांस्तान् संवहुलान् महाश्रावकान् तांश्च बोधि-सत्त्वान् महासत्त्वानेतदवोचत्। एवमेतत् कुलपुत्राएवमेतत् यथा-तथा, यथा वदथ, नमस्करणीयास्ते बोधिसत्त्वामहासत्त्वाः सदेव-मानुषाऽसुरेण लोकेन येऽत्र प्रज्ञापारमितायां चरन्ति। तत्कस्य हेतोः बोधिसत्त्वं हि कुलपुत्रामहासत्त्वमागम्य मनुष्यलोकस्य लोके प्रादुर्भावोभवति। देवलोकस्य लोके प्रादुर्भावोभवति। क्षत्रिय-महाशाल*कुलानां लोके प्रादुर्भावोभवति। ब्राह्मणमहाशालकुलानां लोके प्रादुर्भावोभवति। गृहपतिमहाशालकुलानां लोके प्राद्-

* महाशालो महागृहस्थ इति मण्डूकोपनिषद्भाष्यं।

र्भावोभवति। राज्ञां चक्रवर्त्तिनां लोके प्रादुर्भावोभवति। चातुर्महाराजकायिकानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। त्रायस्त्रिंशानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। यामानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। तुषितानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। निर्म्माणरतीनां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। परनिर्म्मितवशवर्त्तिनां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। ब्राह्मकायिकानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। ब्रह्मपुरोहितानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। ब्रह्मपार्षद्यानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। महाब्रह्मणां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। आभानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। परीत्ताभानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। अप्रमाणाभानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। आभास्वराणां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। शुभानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। परीत्तशुभानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। अप्रमाणशुभानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। शुभकृत्स्नानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। वृहाणां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। परीत्तवृहाणां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। अप्रमाणवृहाणां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। वृहत्फलानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। अवृहाणां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। अतपानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। सुदृशानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। सुदर्शनानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। अकनिष्ठानां देवानां लोके प्रादुर्भावोभवति। स्रोतआपन्नानां लोके प्रादुर्भावोभवति। सकृदागामिनां लोके प्रादुर्भावोभवति।

अनागामिनां लोके प्रादुर्भावोभवति। अर्हतां लोके प्रादुर्भावो-भवति। प्रत्येकबुद्धानां लोके प्रादुर्भावोभवति। बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां लोके प्रादुर्भावोभवति। तथागतानामर्हतां सम्यक् सम्बुद्धानां लोके प्रादुर्भावोभवति। बोधिसत्त्वं हि कुलपुत्रा-महासत्त्वमागम्य अन्नस्य पानस्य यानस्य वस्त्राणां शय्याऽऽसनोपाश्रय-प्राजीविकस्य मणिमुक्ताशङ्खशिलाप्रवालरजतजातरूपस्य लोके प्रादुर्भावोभवति। यावन्ति कुलपुत्राः सत्त्वानां सुखोपधानानि दिव्यानि च मानुषाणि च विसंयोगसुखञ्च सर्व्वन्तत् कुलपुत्रा-बोधिसत्त्वं महासत्त्वमागम्य। तत्कस्य हेतोर्बोधिसत्त्वोहि कुलपुत्रा-बोधिसत्त्वचारिकां चरन् षट्सु पारमितासुस्थित्वा आत्मना च दानं ददाति परांश्च दाने नियोजयति। आत्मना च शीलं रक्षति परांश्च शीलेनियोजयति। आत्मनाचक्षान्तिं भावयति। परांश्च क्षान्त्यां नियोजयति। आत्मना च वीर्य्यमारभते परांश्च वीर्य्यनि-योजयति। आत्मना ध्यानान्युत्पादयति परांश्च ध्यानेनियोजयति। आत्मना च प्रज्ञां भावयति परांश्च प्रज्ञाभावनायां नियोजयति। बोधिसत्त्वं महासत्त्वमागम्य सत्त्वाः षट्सु पारमितासु चरन्ति। ते षट्सु पारमितासु चरन्तः सत्त्वाः लौकिकलोकोत्तराः सम्पत्तीरनु-प्राप्नुवन्ति। तस्मात्तर्हि कुलपुत्राः बोधिसत्त्वोमहासत्त्वः सर्व्वसत्त्वानां हितसुखाय प्रतिपन्नोभवति।

अथ भगवांस्तस्यां वेलायां जिह्वेन्द्रियं मुखान्निर्णमय्य इमं त्रिसाहस्रमहासाहस्रं लोकधातुं स्फुरतिस्म।

अथ खलु ततोजिह्वेन्द्रियात् अनेकवर्णानानावर्णाअर्च्चिषोनि-

श्चरन्तिस्म। निश्चार्य्य पूर्व्वस्यांदिशि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् महताऽवभासेन स्फुरन्तिस्म। दक्षिणस्यांदिशि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् महताऽवभासेन स्फुरन्तिस्म। पश्चिमायांदिशि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् महताऽवभासेन स्फुरन्तिस्म। उत्तरस्यांदिशि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् महताऽवभासेन स्फुरन्तिस्म। उत्तरपूर्व्वस्यांदिशि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् महताऽवभासेन स्फुरन्तिस्म। पूर्व्वदक्षिणस्यां दिशि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् महताऽवभासेन स्फुरन्तिस्म। दक्षिणपश्चिमायांदिशि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् महताऽवभासेन स्फुरन्तिस्म। पश्चिमोत्तरस्यांदिशि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् महताऽवभासेन स्फुरन्तिस्म। अधस्ताद्दिशि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् महताऽवभासेन स्फुरन्तिस्म। उपरिष्टाद्दिशि गङ्गानदीवालुकोपमान् लोकधातून् महताऽवभासेन स्फुरन्तिस्म।

अथ खलु पूर्व्वस्यांदिशि गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु अप्रमेयाअसंख्येयाबोधिसत्त्वामहासत्त्वास्तं प्रभाव्यूहं दृष्ट्वा स्वकस्वकेषु बुद्धक्षेत्रेषु बुद्धान् भगवतः परिपृच्छन्तिस्म। कस्याऽयं भगवन्ननुभावोयेनेमेलोकधातवः एवं महताऽवभासेन स्फुटाः। ते बुद्धाभगवन्तोऽवोचन्। एष कुलपुत्राः पश्चिमेदिग्भागे सहानाम लोकधातुस्तत्र शाक्यमुनिर्नाम तथागतोऽर्हन् सम्यक् सम्बुद्धस्तेनेमं जिह्वेन्द्रियं निर्णमय्य गङ्गानदीवालुकोपमालोकधातवोऽवभासेन स्फुटाः यदुत बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां प्रज्ञापारमितादेशनतायै। दक्षि-

एस्यांदिशि गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु अप्रमेयाअसंख्येय बोधिसत्त्वामहासत्त्वास्तं प्रभाव्यूहं दृष्ट्वा स्वकस्वकेषु बुद्धक्षेत्रेषु बुद्धान् भगवतः परिपृच्छन्तिस्म। कस्याऽयं भगवन्ननुभावो येनेमे लोकधातवएवं महताऽवभासेन स्फुटाः। ते बुद्धाभगवन्तोऽवोचन्। एष कुलपुत्रा उत्तरे दिग्भागे सहानाम लोकधातुस्तत्र शाक्यमुनिर्नाम तथागतोऽर्हन् सम्यक्सम्बुद्धस्तेनेमे जिह्वेन्द्रियं निर्णमय्य गङ्गानदीवालुकोपमालोकधातवोऽवभासेनस्फुटाः। यदुत बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां प्रज्ञापारमितादेशनतायै। पश्चिमायांदिशि गङ्गानदीवालुकोपनेषु लोकधातुषु अप्रमेयाअसंख्येया बोधिसत्त्वामहासत्त्वास्त प्रभाव्यूहं दृष्ट्वा स्वकस्वकेषु बुद्धक्षेत्रेपु बुद्धाव् भगवतः परिपृच्छन्तिस्म। कस्यायं भगवन्ननुभावोयेनेने लोकधातव एवं महता दूवभासेन स्फुटाः। ते बुद्ध भगवन्तोऽवोचन। एष कुलपुत्रा पूर्वस्मिन्दिग्भागे सहानामलोकधातुस्तत्र शाक्यमुनिर्नाम तथागतोऽर्हन्सम्यक्सम्बुद्धस्तेनेमं जिह्वेन्द्रियं निर्णमय्य गङ्गानदीवालुकोपमा लोकधातवोऽवभासेन स्फुटाः। यदुत बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां प्रज्ञापारमितादेशनतायै। उत्तरस्मिन्दिग्भागे गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु अप्रमेयाअसंख्येयाबोधिसत्त्वामहासत्त्वास्तं प्रभाव्यूहं दृष्ट्वा स्वकस्वकेषु बुद्धक्षेत्रेषु बुद्धान् भगवतः परिपृच्छन्तिस्म। कस्याऽयं भगवन्ननुभावोयेनेमे लोकधातव एवं महताऽवभासेन स्फुटाः। ते बुद्धाभगवन्तोऽवोचन्। एष कुलपुत्रादक्षिणेदिग्भागे सहानाम लोकधातुस्तत्र शाक्यमुनिर्नाम तथागतोऽर्हन् सम्यक्सम्बुद्धस्तेनेमं जिह्वेन्द्रियं निर्णमय्य गङ्गानदीवालुकोपमालोकधातवोऽवभासेन

स्फुटाः। यदुतबोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां प्रज्ञापारमितादेशनतायै। उत्तरपूर्व्वस्मिन्दिग्भागे गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु अप्रमेया-असंख्येया बोधिसत्त्वामहासत्त्वास्तं प्रभाव्यूहं दृष्ट्वा स्वकस्वकेषु बुद्ध-क्षेत्रेषु बुद्धान् भगवतः परिपृच्छन्तिस्म। कस्याऽयं भगवन्ननुभावो येनेमे लोकधातवएवं महताऽवभासेन स्फुटाः। ते बुद्धाभगवन्तोऽवो-चन्। एष कुलपुत्रादक्षिणपश्चिमेदिग्भागे सहानाम लोकधातुस्तत्र शाक्यमुनिर्नाम तथागतोऽर्हन् सम्यक्सम्बुद्धस्तेनेमं जिह्वेन्द्रियं निर्ण-मय्य गङ्गानदीवालुकोपमालोकधातवोऽवभासेन स्फुटाः। यदुत बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां प्रज्ञापारमितादेशनतायै। पूर्व्वदक्षिण-स्मिन्दिग्भागे गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु अप्रमेयाअसंख्येया-बोधिसत्त्वामहासत्त्वास्तं प्रभाव्यूहं दृष्ट्वा स्वकस्वकेषु बुद्धक्षेत्रेषु बुद्धान् भगवतः परिपृच्छन्तिस्म। कस्याऽयं भगवन्ननुभावो येनेमे लोकधा-तवएवं महताऽवभासेन स्फुटाः। ते बुद्धाभगवन्तोऽवोचन्। एष कुलपुत्राः पश्चिमोत्तरेदिग्भागे सहानाम लोकधातुस्तत्र शाक्यमु-निर्नाम तथागतोऽर्हन् सम्यक्सम्बुद्धस्तेनेमं जिह्वेन्द्रियं निर्णमय्य गङ्गानदीवालुकोपमालोकधातवोऽवभासेन स्फुटाः। यदुत बोधि-सत्त्वानां महासत्त्वानां प्रज्ञापारमितादेशनतायै। दक्षिणपश्चिमे दिग्भागे गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु अप्रमेयाअसंख्येया-बोधिसत्त्वामहासत्त्वास्तं प्रभाव्यूहं दृष्ट्वा स्वकस्वकेषु बुद्धक्षेत्रेषु बुद्धान् भगवतः परिपृच्छन्तिस्म। कस्याऽयं भगवन्ननुभावो येनेमे लोक-धातवएवं महताऽवभासेन स्फुटाः। ते बुद्धाभगवन्तोऽवोचन्। एष कुलपुत्राउत्तरपूर्व्वेदिग्भागे सहानाम लोकधातुस्तत्र शाक्य-

मुनिर्नाम तथागतोऽर्हन् सम्यक्सम्बुद्धस्तेनेमं जिह्वेन्द्रियं निर्णमय्य गङ्गानदीवालुकोपमालोकधातवोऽवभासेन स्फुटाः। यदुत बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां प्रज्ञापारमितादेशनतायै। पश्चिमोत्तरे दिग्भागे गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु अप्रमेयाअसंख्येयाबोधिसत्त्वामहासत्त्वास्तं प्रभाव्यूहं दृष्ट्वा स्वकस्वकेषु बुद्धक्षेत्रेषु बुद्धान् भगवतः परिपृच्छन्तिस्म। कस्याऽयं भगवन्ननुभावोयेनेमे लोकधातवएवं महताऽवभासेन स्फुटाः। ते बुद्धाभगवन्तोऽवोचन्। एष कुलपुत्राः पूर्व्वदक्षिणेदिग्भागे सहानाम लोकधातुस्तत्र शाक्यमुनिर्नाम तथागतोऽर्हन् सम्यक्सम्बुद्धस्तेनेमं जिह्वेन्द्रियं निर्णमय्य गङ्गानदीवालुकोपमालोकधातवोऽवभासेन स्फुटाः। यदुत बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां प्रज्ञापारमितादेशनतायै। अधस्ताद्दिशि गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु अप्रमेयाअसंख्येयाबोधिसत्त्वामहासत्त्वास्तं प्रभाव्यूहं दृष्ट्वा स्वकस्वकेषु बुद्धक्षेत्रेषु बुद्धान् भगवतः परिपृच्छन्तिस्म। कस्याऽयं भगवन्ननुभावो येनेमे लोकधातव एवं महताऽवभासेन स्फुटाः। ते बुद्धाभगवन्तोऽवोचन्। एष कुलपुत्राउपरिष्टाद्दिग्भागे सहानाम लोकधातुस्तत्र शाक्यमुनिर्नाम तथागतोऽर्हन् सम्यक्सम्बुद्धस्तेनेमं जिह्वेन्द्रियं निर्णमय्य गङ्गानदीवालुकोपमालोकधातवोऽवभासेन स्फुटाः। यदुत बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां प्रज्ञापारमितादेशनतायै। उपरिष्टाद्दिशि गङ्गानदीवालुकोपमेषु लोकधातुषु अप्रमेयाअसंख्येयाबोधिसत्त्वामहासत्त्वास्तं प्रभाव्यूहं दृष्ट्वा स्वकस्वकेषु बुद्धक्षेत्रेषु बुद्धान् भगवतः परिपृच्छन्तिस्म। कस्याऽयं भगवन्ननुभावोयेनेमे लोकधातवएवं महताऽवभासेन स्फुटाः। ते

बुद्धाभगवन्तोऽवोचन्। एष कुलपुत्राअधस्ताद्दिग्भागे सहानाम लोकधातुस्तत्र शाक्यमुनिर्नाम तथागतोऽर्हन् सम्यक्सम्बुद्धस्तेनेमं जिह्वेन्द्रियं निर्णमय्य गङ्गानदीवालुकोपमालोकधातवोऽवभासेन स्फुटाः। यदुत बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां प्रज्ञापारमितादेशनतायै।

अथ खलु ते बोधिसत्त्वामहासत्त्वास्तान् बुद्धान् भगवत एव माहुः। तत्र वयं भगवन् गमिष्यामस्तस्य भगवतः शाक्यमुनेस्तथागतस्यार्हतः सम्यक्सम्बुद्धस्य दर्शनाय वन्दनाय पर्य्युपासनाय। तेषाञ्च दशदिक्सन्निपतितानां बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां दर्शनाय। तस्याश्च प्रज्ञापारमितायाः श्रवणाय। ते बुद्धाभगवन्तएवमाहुः। यस्येदानीं कुलपुत्राः कालं मन्यध्वे। अथ ते बोधिसत्त्वामहासत्त्वा दशभ्योदिग्भ्यस्तेषां तथागताना मर्हतां सम्यक्सम्बुद्धानां पादाञ्छिरोभिर्वन्दित्वा सप्तकृत्वः प्रदक्षिणीकृत्याऽनेकैः* प्रकारान् छत्रध्वजपताकाः पुष्पधूपगन्धमाल्यविलेपनचूर्णचीवराणि सुवर्णरूप्यपुष्पाणि च गृहीत्वा महत्यातूर्य्यताड़ाऽवचरसंगीत्या येन भगवाञ्छाक्यमुनिस्तथागतोऽर्हन् सम्यक्सम्बुद्धस्तेनोपसंक्रामन्तिस्म। अथ चातुर्म्महाराज देवास्त्रायस्त्रिंशायामास्तुषितानिर्म्माणरतयः परनिर्म्मितवशवर्त्तिनोब्रह्मकायिकाब्रह्मपुरोहिताब्रह्मपार्षद्यामहाब्रह्मणः आभाः परीत्ताभाः अप्रमाणाभा आभास्वराः शुभाः परीत्तशुभाः अप्रमाणशुभाः शुभकृत्स्नाः वृहाः परीत्तवृहाः अप्रमाणवृहाः वृहत्फलाः। शुद्धा-

---

* अनेकैः प्रकारानिति पञ्चसु पुस्तकेषु पाठः। अनेकप्रकारा इति युक्तं।

वासा अवृहा अतपाः सुदृशाः सुदर्शनाः अकनिष्ठादेवा दिव्यानि पुष्पमाल्यविलेपनधूपचूर्णानि दिव्यान्युत्पलपद्मपुण्डरीकाणि दिव्यानि मान्दारमहामान्दारकेशरतमालपत्राणि गृहीत्वा येन भगवाञ्छाक्यमुनिस्तथागतोऽर्हन् सम्यक्सम्बुद्धस्तेनोपसंक्रामन्तिस्म। अथ ते बोधिसत्त्वामहासत्त्वास्ते च देवास्ताभिः पुष्पमाल्य गन्धविलेपन चूर्णचीवरच्छत्रध्वजपताकाभिर्भगवन्तं शाक्यमुनितथागतमर्हन्तं सम्यक्सम्बुद्धमवकिरन्तिस्माऽभ्यवकिरन्तिस्म। अभिप्राकिरन्तिस्म। अथ तानि पुष्पादीन्युपरिवैहायसमभ्युद्गम्याऽस्मिंस्त्रिसाहस्रे महासाहस्रे लोकधातौ पुष्पकूटाकारः संस्थितोऽभूत्। चतरस्रश्चतुःस्थूणसमोभागशः सुविभक्तोरमणीयोमनोरमः। अथ ततः पर्षदः प्राणिकोटीनियुतशतसहस्राण्युत्थायासनेभ्योयेन भगवांस्तेनाऽञ्जलिं प्रणम्य भगवन्तमेतदवोचत्। वयमपि भगवन्ननागतेऽध्वन्येवं रूपाणां धर्म्माणां लाभिनोभवेमः। यथा रूपाणां तथागतोऽर्हन् सम्यक्सम्बुद्धः। एवमेव श्रावकसंघं परिहारः मे। एवञ्च पर्षद्धिर्म्मं देशयामः। यथा-तथागतएतर्हिधर्म्मं देशयति। अथ भगवांस्तेषामध्याशयं विदित्वा सर्व्वधर्म्माणाञ्चानुत्पादायाऽनिरोधायाऽनभिसंस्कारायाऽप्रादुर्भावाय। क्षान्तिं विदित्वास्मितं प्रादुरकार्षीत्। अथायुष्मानानन्दउत्थायासनादेकांशमुत्तरासङ्गं कृत्वादक्षिणं जानुमण्डलं पृथिव्यां प्रतिष्ठाप्य येन भगवांस्तेनाऽञ्जलिं प्रणम्य भगवन्तमेतदवोचत्। कोभगवन् हेतुः कः प्रत्ययः स्मितस्याविष्करणे नाऽहेतुकं नाऽप्रत्ययं बुद्धा भगवन्तः स्मितमाविष्कुर्व्वन्ति। भगवानाह। इत आनन्दपर्षदः प्राणिकोटीनियुतशतसहस्रैरनुत्पत्तिकेषु धर्म्मेषु क्षान्तिः प्रतिलब्धा। एतेचा-

ऽनागतेऽध्वन्यष्टषष्ट्याकल्पकोटीभिर्व्वोध्यङ्गपुष्पनामानस्तथागता अर्हन्तः सम्यक्सम्बुद्धा लोके भविष्यन्ति पुष्पाकरे कल्पे ।

इति शतसाहस्रिकायाः प्रज्ञापारमितायाः
प्रथमः परिवर्त्तः ॥०॥

अथ द्वितीयपरिवर्त्तः।

अथ भगवानायुष्मन्तं सुभूतिमामन्त्रयते। प्रतिभातु ते सुभूते बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां प्रज्ञापारमितामारभ्य धार्म्मीं कथां कर्त्तुं कथं बोधिसत्त्वामहासत्त्वाः प्रज्ञापारमितायां निर्यायुरिति। अथ तेषां बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां तेषाञ्च महाश्रावकाणां तेषाञ्च देवपुत्राणामेतदभूत् किं पुनरायुष्मान् सुभूतिस्तावत्केन प्रज्ञाप्रतिभानवलाधानसत्वाहेन बोधिसत्त्वेभ्योमहासत्त्वेभ्यः प्रज्ञापारमितामुपदेच्यति। अथ वा बुद्धाऽनुभावेनेति। अथायुष्मां सुभूतिर्बुद्धानुभावेन तेषां बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां तेषाञ्च महाश्रावकाणां तेषाञ्च देवपुत्राणां चेतसैव चेतः परितर्कमाज्ञायायुष्मन्तं शारद्वतीपुत्रमामन्त्रयतेस्म। यत्किञ्चिदायुष्मञ्छारद्वतीपुत्र भगवतः श्रावकाभाषन्तेऽभिलपन्त्युदीरयन्ति। सर्व्वः स तथागतस्य पुरुषकारः। यस्य तथागतेन धर्म्मोदेशितः सर्व्वः स धर्म्मतया अविरुद्धः। तत्ते कुलपुत्रास्तत्र धर्म्मदेशनायां शिक्षमाणास्तां धर्म्मतां साक्षात् कुर्व्वन्ति। तथागतएवैष शारद्वतीपुत्रोपाययोगेन बोधिसत्त्वेभ्योमहासत्त्वेभ्यः प्रज्ञापारमितामुपदेच्यत्यविषयोऽत्रायुष्मञ्छारद्वतीपुत्र सर्व्वश्रावकप्रत्येकबुद्धानां बोधिसत्त्वेभ्यो महासत्त्वेभ्यः प्रज्ञापारमितामुपदेष्टुं। अथायुष्मान् सुभूतिर्भगवन्तमेतदवोचत्। बोधि-

सत्त्वामहासत्त्वादिति भगवन्नुच्यते। कतमस्यैतद्धर्म्मस्याऽधिवचनं यदुत बोधिसत्त्वइति प्रज्ञापारमितेति वा। नाऽहं भगवंस्तं धर्म्मं स मनुपश्यामि। यदुत बोधिसत्त्व इति प्रज्ञापारमितेति वा। सोऽहं भगवंस्तञ्च बोधिसत्त्वं ताञ्च प्रज्ञापारमितां तञ्च बोधिसत्त्वनामाऽस-मनुपश्यन् कतमं बोधिसत्त्वं कतमस्यां प्रज्ञापारमितायामववदिष्या-म्यनुशासिष्यामि। एवमुक्ते भगवानायुष्मन्तं सुभूतिमेतद्वोचत्। *नाममात्रमिदं सुभूते यदुत प्रज्ञापारमिता च बोधिसत्त्वश्च बोधि-सत्त्वनाम च। तच्च नामनाऽध्यात्मं न वहिर्द्धानोभयमन्तरेणोपलभ्यते। तद्यथाऽपि नाम सुभूते सत्त्वः सत्त्वइति नाम तच्च प्रज्ञप्तिमात्रं। यच्च प्रज्ञप्तिधर्म्मं तस्य नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। तच्च नामनाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। तद्यथाऽपि नाम सुभूते जीवोजीवइति नाम तच्च नाम प्रज्ञप्ति-मात्रं यच्च प्रज्ञप्तिधर्म्मं तस्य नोत्पादोन निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमा-त्रेण व्यवह्रियते। तच्च नामनाऽध्यात्मं न वहिर्द्धाणोभयमन्तरेणोपल भ्यते। तद्यथाऽपि नाम सुभूतेजन्तुर्जन्तुरिति नाम तच्च प्रज्ञप्तिमात्रं तच्चप्रज्ञप्तिधर्म्मं तस्य नोत्पादोन निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यव-ह्रियते। तच्च नाम नाऽध्यात्मं नवहिर्द्धानोभयमन्तरेणोपलभ्यते। तद्यथाऽपि नाम सुभूते पोषः पोष इति नाम तच्च नाम प्रज्ञप्तिमात्रं यच्च प्रज्ञप्तिधर्म्मं तस्य नोत्पादोननिरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। तच्च नामनाऽध्यात्मं नवहिर्द्धानोभयमन्तरेणोपलभ्यते। तद्यथाऽपि नाम सुभूते पुरुषः पुरुष इति नाम तच्च नाम प्रज्ञप्ति

* वाचारम्भणं विकारो नामधेयं। इति छान्दोग्योपनिषत्।

मात्रं यच्च प्रज्ञप्तिधर्म्मं तस्य नोत्पादोननिरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केत-मात्रेण व्यवह्रियते। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरे-णोपलभ्यते । तद्यथापि नाम सुभूते पुद्गलः पुद्गलइति नाम तच्च नाम प्रज्ञप्तिमात्रं यच्च प्रज्ञप्तिधर्म्मं तस्य नोत्पादोननिरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभय मन्तरेणोपलभ्यते । तद्यथाऽपि नाम सुभूते मनुजोमनुजइति नाम तच्च नाम प्रज्ञप्तिमात्रं यच्च प्रज्ञप्तिधर्म्मं तस्य नोत्पादोननि-रोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते । तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। तद्यथाऽपि नाम सुभूते मानवो-मानवइति नाम तच्च नाम प्रज्ञप्तिमात्रं यच्च प्रज्ञप्तिधर्म्मं तस्य नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। तच्च नाम-नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते । तद्यथाऽपि नाम सुभूते कारकः कारकइति नाम । तच्च नाम प्रज्ञप्तिमात्रं यच्च प्रज्ञप्तिधर्म्मं तस्य नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यव-ह्रियते । तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते । तद्यथाऽपि नाम सुभूते कारयिता कारयितेति नाम तच्च नाम प्रज्ञप्तिमात्रं यच्च प्रज्ञप्तिधर्म्मं तस्य नोत्पादोननिरोधोऽन्यत्र संज्ञा-सङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते । तच्च नामनाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयम-न्तरेणोपलभ्यते । तद्यथाऽपि नाम सुभूते उत्थापकः उत्थापकइति नाम तच्च नाम प्रज्ञप्तिमात्रं यच्च प्रज्ञप्तिधर्म्मं तस्य नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते । तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। तद्यथाऽपि नाम सुभूते समु-

त्थापकः समुत्थापकइति नाम तच्च नाम प्रज्ञप्तिमात्रं यच्च प्रज्ञप्ति-
धर्म्मं तस्य नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते।
तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धानोभयमन्तरेणोपलभ्यते। तद्यथा-
ऽपि नाम सुभूते वेदको वेदक इति नाम। तच्च नाम प्रज्ञप्ति-
मात्रं यच्च प्रज्ञप्तिधर्म्मं तस्य नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केत-
मात्रेण व्यवह्रियते। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरे-
णोपलभ्यते। तद्यथाऽपि नाम सुभूते वेदयितृको वेदयितृकइति
नाम। तच्च नाम प्रज्ञप्तिमात्रं यच्च प्रज्ञप्तिधर्म्मं तस्य नोत्पादो न
निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। तच्च नाम नाऽध्यात्मं
न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। तद्यथाऽपि नाम सुभूते जान-
कोजानकइति नाम। तच्च नाम प्रज्ञप्तिमात्रं। यच्च प्रज्ञप्तिधर्म्मं
तस्य नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। तच्च
नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। यद्यथाऽपि
नाम सुभूते पश्यकः पश्यक इति नाम। तच्च नाम प्रज्ञप्तिमात्रं।
यच्च प्रज्ञप्तिधर्म्मं तस्य नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण
व्यवह्रियते। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपल-
भ्यते। एवमेव सुभूते या च प्रज्ञापारमिता यश्च वोधिसत्त्वो यच्च
वोधिसत्त्वनाम सर्व्वमेतत् प्रज्ञप्तिमात्रं। यच्च प्रज्ञप्तिधर्म्मं तस्य नो-
त्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। तच्च नाम
नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। तद्यथाऽपि नाम
सुभूते योऽयमाध्यात्मिकश्चात्मभावोरूपमिति नाम यावदेव धर्म्म-
प्रज्ञप्तिमात्रं तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केत-

मात्रेण व्यवह्रियते। तच्च नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोप-लभ्यते। तद्यथाऽपि नाम सुभूते येयमाध्यात्मिकीवेदनेति नाम यावदेवधर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधो-ऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। तद्यथाऽपि नाम सुभूते येयमाध्यात्मिकीसंज्ञेतिनामयावदेवधर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्म-प्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। तद्यथाऽपि नाम सुभूते यइमे आध्यात्मिकाः संस्कारादिति नाम यावदेव-धर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। नच्च नाम नाऽध्यात्म न वहिर्द्धा नोभ-यमन्तरेणोपलभ्यते। तद्यथाऽपि नाम सुभूते यदिदमाध्यात्मिकं विज्ञानमिति नाम यावदेवधर्म्म प्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्म-प्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। तच्च नाम नाऽध्यात्मंन वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। एव मेव सुभूते प्रज्ञापारमिता च वोधिसत्त्वश्च वोधिसत्त्व नाम च सर्व्वमेतत् धर्म्म-प्रज्ञप्तिमात्रं तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञा-सङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। तच्च नामनाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयम-न्तरेणोपलभ्यते। चक्षुरिति सुभूते यावदेव धर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमे-तत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत चक्षुरिति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। श्रोत्रमिति सुभूते यावदेव धर्म्म

प्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत श्रोत्रमिति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न बहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। घ्राणमिति सुभूते यावदेव प्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत घ्राणमिति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न बहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। जिह्वेति सुभूते यावदेव धर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत जिह्वेति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न बहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। कायइति सुभूते यावदेव धर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत काय इति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न बहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। मनइति सुभूते यावदेव धर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत मनइति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न बहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। रूपमिति सुभूते यावदेव धर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत रूपमिति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न बहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। शब्दइति सुभूते यावदेव धर्म्म प्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत शब्द इति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न बहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। गन्धइति सुभूते यावदेव धर्म्मप्रज्ञप्तिमात्र-

मेतत्तस्याश्च धर्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत गन्धइति। तच्च नाम नाध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। रसइति सुभूते यावदेव धर्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत रसइति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। स्पर्शइति सुभूते यावदेव धर्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत स्पर्शइति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। धर्मइति सुभूते यावदेव धर्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत धर्मइति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। चक्षुर्धातुरिति सुभूते यावदेव धर्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत चक्षुर्धातुरिरि। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। रूपधातुरिति सुभूते यावदेव धर्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत रूपधातुरिति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। चक्षुर्व्विज्ञानधातुरिति सुभूते यावदेव धर्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत चक्षुर्व्विज्ञानधातुरिति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। श्रोत्रधातुरिति सुभूते याव-

देव धर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधो-ऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत श्रोत्रधातुरिति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। शब्दधातुरिति सुभूते यावदेव धर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत शब्द-धातुरिति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपल-भ्यते। श्रोत्रविज्ञानधातुरिति सुभूते यावदेव धर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमे-तत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत श्रोत्रविज्ञानधातुरिति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। घ्राणधातुरिति सुभूते याव-देव धर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत घ्राणधातुरिति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। गन्धधातुरिति सुभूते यावदेव धर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत गन्धधातुरि-ति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। घ्राणविज्ञानधातुरिति सुभूते यावदेव धर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत घ्राणविज्ञानधातुरिति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। जिह्वाधातुरिति सुभूते यावदेव धर्म्म-प्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधेऽन्यत्र संज्ञा-सङ्केतमात्रेण व्यवह्रियत। यदुत जिह्वाधातुरिति। तच्च नाम

नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते । रसधातुरिति प्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्चधर्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत रसधातुरिति । तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते । जिह्वा विज्ञानधातुरिति सुभूते यावदेव धर्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते । यदुत जिह्वाविज्ञानधातुरिति । तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। कायधातुरिति सुभूते यावदेव धर्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुत कायधातुरिति । तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते । स्प्रष्टव्यधातुरिति सुभूते यावदेव धर्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते । यदुत स्प्रष्टव्यधातुरिति । तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते । कायविज्ञानधातुरिति सुभूते यावदेव धर्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते । यदुत कायविज्ञानधातुरिति । तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते । मनोधातुरिति सुभूते यावदेव धर्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म प्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते । यदुत मनोधातुरिति। तच्च नामनाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते । धर्मधातुरिति सुभूते यावदेवधर्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत् तस्याश्च धर्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञा

सङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुतधर्म्मधातुरिति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। मनोविज्ञानधातुरिति सुभूते यावदेव धर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्चधर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्रसंज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। यदुतमनोविज्ञान धातुरिति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। एव मेव सुभूते यदिदमुच्यते प्रज्ञापारमितेति बोधिसत्त्व इति बोधिसत्त्वनामेति। यावदेव धर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्रसंज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। प्रज्ञापारमितेति बोधिसत्त्व इति बोधिसत्त्वनामेति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। तद्यथाऽपि नाम सुभूते पोषमाध्यात्मिक आत्मभावइति नाम मात्रेण व्यवह्रियते। शीर्षाऽस्थीनीति नाम व्यवह्रियते। ग्रीवाऽस्थीनीति नाम व्यवह्रियते। स्कन्धाऽस्थीनीति नाम व्यवह्रियते। पृष्ठाऽस्थीनीति व्यवह्रियते। पार्श्वकाऽस्थीनीति व्यवह्रियते। कट्यस्थीनीति नाम व्यवह्रियते। उर्व्वस्थीनीति नाम व्यवह्रियते। जङ्घाऽस्थीनीति नाम व्यवह्रियते। पादाऽस्थीनीति नाम व्यवह्रियते। धर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्रसंज्ञा सङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। शीर्षाऽस्थीनीति नाम* ग्रीवाऽस्थीनीति नाम

---

* ग, घ, पुस्तके नाम शब्दात् परं सर्व्वत्र "व्यवह्रियते" इति क्रियापदं लिखितं दृश्यते। अत्र केषाञ्चित् पदानां पुनरुक्तिरुपलभ्यते। किमयं लेखकदोषः। ग्रन्थकर्त्तुर्व्वा रचनाचातुर्य्यं प्रयोजनविशेषोवाऽस्तीति तत्वतोनविद्मः।

वाङ्कस्थीनीति नाम पृष्ठाऽस्थीनीति नाम पार्श्वाऽस्थीनीति नाम कक्ष्यस्थीनीति नाम उर्व्वस्थीनीति नाम जङ्घाऽस्थीनीति नाम। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। एवमेव सुभूते यदिदमुच्यते प्रज्ञापारमितेति बोधिसत्त्व इति बोधिसत्त्वनामेति यावदेवधर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्रसंज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। तद्यथाऽपि नाम सुभूते यानीमानि वाह्यानि तृणकाष्ठशाखापत्रपलाशानि सर्व्वान्येतानि नानानामधेयैर्व्यवह्रियन्ते तानि च एषाञ्च नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। तानि च नामानि नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते।

एवमेव सुभूते यदिदमुच्यते प्रज्ञापारमितेति बोधिसत्त्व इति। बोधिसत्त्वनामेति। यावदेवधर्म्मप्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। तद्यथाऽपि नाम सुभूते अतीतानां बुद्धानां भगवतां यावदेव नाम मात्रं तिष्ठति। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। तद्यथाऽपि नाम सुभूते स्वप्नः प्रतिश्रुत्का प्रतिभासोमायामरीचि उदकचन्द्रस्तथागतनिर्म्मितः सर्व्वएते धर्म्माः प्रज्ञप्तिमात्रं यस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्रसंज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। एवमेव सुभूते यदिदमुच्यते प्रज्ञापारमितेति बोधिसत्त्वइति बोधिसत्त्वनामेति। सर्व्व एते

धर्म्माः प्रज्ञप्तिमात्रमेतत्तस्याश्च धर्म्मप्रज्ञप्तेर्नोत्पादो न निरोधोऽन्यत्र संज्ञासङ्केतमात्रेण व्यवह्रियते। तच्च नाम नाऽध्यात्मं न वहिर्द्धा नोभयमन्तरेणोपलभ्यते। एवं खलु सुभूते बोधिसत्त्वेन महासत्त्वेन प्रज्ञापारमितायां चरता नामसङ्केत प्रज्ञप्त्यावाधर्म्मप्रज्ञप्त्या च शिक्षितव्यं।

एवं खलु सुभूते बोधिसत्त्वोमहासत्त्वः प्रज्ञापारमितायां चरन् न रूपं नाम नित्यमिति समनुपश्यति। न रूपं नामाऽनित्यमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम सुखमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम दुःखमिति समनुपश्यति। न रूपं नामात्मेति समनुपश्यति। न रूपं नामाऽनात्मेति समनुपश्यति। न रूपं नाम शान्तमिति समनुपश्यति। न रूपं नामऽशान्तमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम शून्यमिति समनुपश्यति। न रूपं नामाऽशून्यमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम निमित्तमिति समनुपश्यति। न रूपं नामऽनिमित्तमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति। न रूपं नामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम संस्कृतमिति समनुपश्यति। न रूपं नामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति। न रूपं नामाऽसंक्लेशमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम व्यवदानमिति समनुपश्यति। न रूपं नामोत्पादइति समनुपश्यति। न रूपं नाम निरोध इति समनुपश्यति। न रूपं नाम विविक्तमिति समनुपश्यति। न रूपं नामाऽविविक्तमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम कुशलमिति समनुपश्यति। न रूपं नामाऽकुशलमिति

समनुपश्यति । न रूपं नाम साऽवद्यमिति समनुपश्यति । न रूपं नाम निरवद्यमिति समनुपश्यति । न रूपं नाम साश्रवमिति समनुपश्यति । न रूपं नामाऽनाश्रवमिति समनुपश्यति । न रूपं नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति । न रूपं नाम निःक्लेशमिति समनुपश्यति । न रूपं नाम लौकिकमिति समनुपश्यति । न रूपं नाम लोकोत्तरमिति समनुपश्यति । न रूपं नाम संसार इति समनुपश्यति । न रूपं नाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति ।

न वेदनां नाम नित्येति समनुपश्यति । न वेदनां नामाऽनित्येति समनुपश्यति । न वेदनां नाम सुखेति समनुपश्यति। न वेदनां नाम दुःखेति समनुपश्यति । न वेदनां नामात्मेति समनुपश्यति । न वेदनां नामानात्मेति समनुपश्यति । न वेदनां नाम शान्तेति समनुपश्यति । न वेदनां नामाऽशान्तेति समनुपश्यति। न वेदनां नाम शून्येति समनुपश्यति । न वेदनां नामाऽशून्येति समनुपश्यति । न वेदनां नाम निमित्तेति समनुपश्यति । न वेदनां नामाऽनिमित्तेति समनुपश्यति। न वेदनां नाम प्रणिहित*मिति समनुपश्यति । न वेदनां नामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति । न वेदनां नाम संस्कृतमिति समनुपश्यति । न वेदनां नामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति् । न वेदनां नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति । न वेदनां नाम व्यवदान-मिति समनुपश्यति । न वेदनां नामोत्पाद इति समनुपश्यति ।

---

* वेदनादि स्त्रीलिङ्गशब्दविशेषणस्य क्वचित् स्त्रीलिङ्गत्वं क्वचित् क्लीवलिङ्गत्वं दृश्यते, पञ्चसु पुस्तकेषु ।

न वेदनां नाम निरोध इति समनुपश्यति। न वेदनां नाम विविक्तेति समनुपश्यति। न वेदनां नामाऽविविक्तेति समनुपश्यति। न वेदनां नाम कुशलेति समनुपश्यति। न वेदनां नामाऽकुशलेति समनुपश्यति। न वेदनां नाम सावद्येति समनुपश्यति। न वेदनां नामाऽनवद्येति समनुपश्यति। न वेदनां नामसास्रवेति समनुपश्यति। न वेदनां नामाऽनास्रवेति समनुपश्यति। न वेदनां नाम संक्लेशेति समनुपश्यति। न वेदनां नाम निःक्लेशेति समनुपश्यति। न वेदनां नाम लौकिकेति समनुपश्यति। न वेदनां नाम लोकोत्तरेति समनुपश्यति। न वेदनां नाम संसार इति समनुपश्यति। न वेदनां नाम निर्व्वाण* इति समनुपश्यति।

न संज्ञां नामनित्येति समनुपश्यति। न संज्ञां नामाऽनित्येति समनुपश्यति। न संज्ञां नाम सुखमिति समनुपश्यति। न संज्ञां नाम दुःखमिति समनुपश्यति। न संज्ञां नामात्मेति समनुपश्यति। न संज्ञां नामाऽनात्मेति समनुपश्यति। न संज्ञां नाम शान्तमिति समनुपश्यति। न संज्ञां नामाऽशान्तमिति समनुपश्यति। न संज्ञां नाम शून्येति समनुपश्यति। न संज्ञां नामाऽशून्येति समनुपश्यति। न संज्ञां नाम निमित्तमिति समनुपश्यति। न संज्ञां नामाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति। न संज्ञां नाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति। न संज्ञां नामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति। न संज्ञां नामसंस्कृतमिति समनुपश्यति। न संज्ञां नामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति। न संज्ञां नामोत्पाद इति समनुपश्यति। न संज्ञां नाम निरोध

* निर्व्वाणमिति युक्तं प्रतिभाति।

इति समनुपश्यति । न संज्ञां नाम संक्लेश इति समनुपश्यति । न संज्ञां नाम व्यवदानमिति समनुपश्यति । न संज्ञां नाम विविक्तमिति समनुपश्यति । न संज्ञां नामाऽविविक्तमिति समनुपश्यति। न संज्ञां नाम कुशलेति समनुपश्यति । न संज्ञां नामाऽकुशलेति समनुपश्यति । न संज्ञां नाम सावद्येति समनुपश्यति । न संज्ञां नामाऽनवद्येति समनुपश्यति। न संज्ञां नाम साश्रवेति समनुपश्यति। न संज्ञां नामाऽनाश्रवेति समनुपश्यति । न संज्ञां नाम संक्लेशइति समनुपश्यति । न संज्ञां नाम निःक्लेशेति समनुपश्यति । न संज्ञां नाम लौकिकमिति समनुपश्यति । न संज्ञां नाम लोकोत्तरेति समनुपश्यति । न संज्ञां नाम संसारइति समनुपश्यति । न संज्ञां नाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति ।

न संस्कारानाम नित्याइति समनुपश्यति। न संस्कारानामाऽनित्याइति समनुपश्यति। न संस्कारानाम सुखाइति समनुपश्यति। न संस्कारानाम दुःखाइति समनुपश्यति । न संस्कारानामाऽऽत्मान इति समनुपश्यति । नसंस्कारा नामाऽनात्मान इति समनुपश्यति । न संस्कारानाम शान्ताइति समनुपश्यति । न संस्कारानामाऽशान्ताइति समनुपश्यति। न संस्कारानाम शून्याइति समनुश्यति। न संस्कारानामाऽशून्या इति समनुपश्यति । न संस्कारानाम निमित्ताइति समनुपश्यति । न संस्कारानामाऽनिमित्ताइति समनुपश्यति । न संस्कारानाम प्रणिहिताइति समनुपश्यति । न संस्कारानामाऽप्रणिहिताइति समनुपश्यति । न संस्कारा नाम संस्कृता इति समनुपश्यति । न संस्कारानामाऽसंस्कृताइति समनु-

पश्यति। न संस्काराणामोत्पादादिति समनुपश्यति। न संस्काराणाम निरोधादिति समनुपश्यति। न संस्काराणाम संक्लेशादिति समनुपश्यति। न संस्काराणाम व्यवदानादिति समनुपश्यति। न संस्काराणाम विविक्ता इति समनुपश्यति। न संस्काराणामाऽविविक्तादिति समनुपश्यति। न संस्काराणाम कुशलादिति समनुपश्यति। न संस्काराणामाऽकुशला इति समनुपश्यति। न संस्काराणाम सावद्यादिति समनुपश्यति। न संस्काराणाम निरवद्यादिति समनुपश्यति। न संस्काराणाम साश्रवादिति समनुपश्यति। न संस्कारा नामाऽनाश्रवा इति समनुपश्यति। न संस्काराणाम संक्लेशा इति समनुपश्यति। न संस्काराणाम निःक्लेशादिति समनुपश्यति। न संस्काराणाम लौकिकादिति समनुपश्यति। न संस्काराणाम लोकोत्तरा इति समनुपश्यति। न संस्काराणाम संसारदिति समनुपश्यति। न संस्काराणाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

न विज्ञानं नाम नित्यमिति समनुपश्यति। न विज्ञानं नामाऽनित्यमिति समनुपश्यति। न विज्ञानं नाम सुखमिति समनुपश्यति। न विज्ञानं नाम दुःखमिति समनुपश्यति। न विज्ञानं नामाऽऽत्मेति समनुपश्यति। न विज्ञानं नामाऽनात्मेति समनुपश्यति। न विज्ञानं नाम शान्तमिति समनुपश्यति। न विज्ञानं नामाऽशान्तमिति समनुपश्यति। न विज्ञानं नाम शून्यमिति समनुपश्यति। न विज्ञानं नामाऽशून्यमिति समनुपश्यति। न विज्ञानं नाम निमित्तमिति समनुपश्यति। न विज्ञानं नामाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति। न विज्ञानं नाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति। न

विज्ञानं नामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति । न विज्ञानं नाम संस्कृतमिति समनुपश्यति । न विज्ञानं नामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति । न विज्ञानं नामोत्पादइति समनुपश्यति । न विज्ञानं नाम निरोधइति समनुपश्यति । न विज्ञानं नाम संक्लेशइति समनुपश्यति । न विज्ञानं नाम व्यवदानमिति समनुपश्यति । न विज्ञानं नाम विविक्तमिति समनुपश्यति । न विज्ञानं नामाऽविविक्तमिति समनुपश्यति । न विज्ञानं नाम कुशलमिति समनुपश्यति । न विज्ञानं नामाऽकुशलमिति समनुपश्यति । न विज्ञानं नाम साऽवद्यमिति समनुपश्यति । न विज्ञानं नाम निरवद्यमिति समनुपश्यति । न विज्ञानं नाम साऽऽस्रवमिति समनुपश्यति । न विज्ञानं नामाऽनास्रवमिति समनुपश्यति । न विज्ञानं नाम संक्लेशइति समनुपश्यति । न विज्ञानं नाम निःक्लेशइति समनुपश्यति । न विज्ञानं नाम लौकिकमिति समनुपश्यति । न विज्ञानं नाम लोकोत्तरमिति समनुपश्यति । न विज्ञानं नाम संसारइति समनुपश्यति । न विज्ञानं नाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति ।

न चक्षुर्नामनित्यमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नामाऽनित्यमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम सुखमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम दुःखमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नामाऽऽत्मेति समनुपश्यति । न चक्षुर्नामाऽनात्मेति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम शान्तमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नामाऽशान्तमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम शून्यमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नामाऽशून्यमिति समनुपश्यति ।

न चक्षुर्नामनिमित्तमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नामाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम संस्कृतमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नामोत्पाद इति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम निरोध इति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम व्यवदानमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम विविक्तमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नामाऽविविक्तमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम कुशलमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नामाऽकुशलमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम साऽवद्यमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम निरवद्यमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम साऽऽस्रवमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नामाऽनास्रवमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम निष्क्लेशमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम लौकिकमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम लोकोत्तरमिति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम संसारइति समनुपश्यति । न चक्षुर्नाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति ।

न रूपं नाम नित्यमिति समनुपश्यति । न रूपं नामाऽनित्यमिति समनुपश्यति । न रूपं नाम सुखमिति समनुपश्यति । न रूपं नाम दुःखमिति समनुपश्यति । न रूपं नामाऽऽत्मेति समनुपश्यति । न रूपं नामाऽनात्मेति समनुपश्यति । न रूपं नाम शान्तमिति समनुपश्यति । न रूपं नामाऽशान्तमिति समनुपश्यति । न रूपं नाम शून्यमिति समनुपश्यति । न रूपं नामाऽशून्यमिति समनुपश्यति । न रूपं नाम निमित्तमिति समनुपश्यति । न रूपं

नामाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति। न रूपं नामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम संस्कृतमिति समनुपश्यति। न रूपं नामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति। न रूपं नामोत्पादइति समनुपश्यति। न रूपं नाम निरोधइति समनुपश्यति। न रूपं नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम व्यवदानमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम विविक्तमिति समनुपश्यति। न रूपं नामाऽविविक्तमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम कुशलमिति समनुपश्यति। न रूपं नामाऽकुशलमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम सावद्यमिति समनुपश्यति। न रूपं नामाऽनवद्यमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम साऽऽस्रवमिति समनुपश्यति। न रूपं नामाऽनास्रवमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न रूपं नाम निःक्लेशइति समनुपश्यति। न रूपं नाम लौकिकमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम लोकोत्तरमिति समनुपश्यति। न रूपं नाम संसारइति समनुपश्यति। न रूपं नाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम नित्यमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नामाऽनित्यमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम सुखमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम दुःखमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नामाऽऽत्मेति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नामाऽनात्मेति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम शान्तमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नामाऽशान्तमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम शून्यमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नामा-

ऽशून्यमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम निमित्तमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नामाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम संस्कृतमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम व्यवदानमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नामोत्पादइति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम निरोधइति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम विविक्तमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नामाऽविविक्तमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम कुशलमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नामाऽकुशलमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम साऽवद्यमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नामाऽनवद्यमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम साऽऽस्रवमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नामाऽनास्रवमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम निःक्लेशइति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम लौकिकमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम लोकोत्तरमिति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम संसारइति समनुपश्यति। न चक्षुर्व्विज्ञानं नाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

न चक्षुःसंस्पर्शोनाम नित्यइति समनुपश्यति। न चक्षुःसंस्पर्शोनामाऽनित्यइति समनुपश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनाम सुखमिति समनुपश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनाम दुःखमिति समनुपश्यति। न

चक्षुः संस्पर्शोनामाऽऽत्मेति समनुपश्यति। न चक्षुःसंस्पर्शोनामाऽनात्मेति समनुपश्यति। न चक्षुःसंस्पर्शोनाम शान्तमिति समनुपश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनामाऽशान्तमिति समनुपश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनाम शून्यमिति समनुपश्यति। न चक्षुःसंस्पर्शो नामाऽशून्यमिति समनुपश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनाम निमित्तइति समनुपश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनामाऽनिमित्तइति समनुपश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनाम संस्कृतमिति समनुपश्यति। न चक्षुःसंस्पर्शोनामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति। न चक्षुःसंस्पर्शोनाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न चक्षुःसंस्पर्शोनाम व्यवदानमिति समनुपश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनामोत्पाद इति समनुपश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनाम निरोध इति समनुपश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनाम विविक्तइति समनुपश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनामाऽविविक्तमिति समनुपश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनाम कुशलइति समनुपश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनामाऽकुशल इति समनुपश्यति। न चक्षुःसंस्पर्शोनाम साऽवद्यमिति समनुपश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनामाऽनवद्य इति समनुपश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनाम साऽऽस्रवइति समनुश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनामाऽनास्रव इति समनुपश्यति। न चक्षुः संस्पर्शोनाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न चक्षुः सस्पर्शोनाम निःक्लेशइति समनुपश्यति। न चक्षुःसंस्पर्शोनाम लौकिकइति समनुपश्यति। न चक्षुःसंस्पर्शोनाम लोकोत्तरइति समनुपश्यति। न चक्षुःसंस्पर्शोनाम संसारइति समनुपश्यति। न चक्षुःसंस्पर्शोनाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

यदपि तच्चक्षूरूपचक्षुःसंस्पर्शप्रत्ययादुत्पद्यते वेदयितं सुखं दुःखं वा तदपि नाम न नित्यमिति समनुपश्यति। नाऽनित्यमिति समनुपश्यति। न सुखमिति समनुपश्यति। न दुःखमिति समनुपश्यति। नाऽऽत्मेति समनुपश्यति। नाऽनात्मेति समनुपश्यति। न शान्तमिति समनुपश्यति। नाऽशान्तमिति समनुपश्यति। न शून्यमिति समनुपश्यति। नाऽशून्यमिति समनुपश्यति। न निमित्तमिति समनुपश्यति। नाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति। न प्रणिहितमिति समनुपश्यति। नाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति। न संस्कृतमिति समनुपश्यति। नाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति। न संक्लेशमिति समनुपश्यति। न व्यवदानमिति समनुपश्यति। नोत्पादइति समनुपश्यति। न निरोधइति समनुपश्यति। न विविक्तमिति समनुपश्यति। नाऽविविक्तमिति समनुपश्यति। न कुशलमिति समनुपश्यति। नाऽकुशलमिति समनुपश्यति। न साऽवद्यमिति समनुपश्यति। नाऽनवद्यमिति समनुपश्यति। न साऽऽस्रवमिति समनुपश्यति। नाऽनास्रवमिति समनुपश्यति। न संक्लेशइति समनुपश्यति। न निःक्लेशइति समनुपश्यति। न लौकिकमिति समनुपश्यति। न लोकोत्तरमिति समनुपश्यति। न संसारइति समनुपश्यति। न निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

न श्रोत्रं नाम नित्यमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नामाऽनित्यमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम सुखमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम दुःखमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नामाऽऽत्मेति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नामाऽनात्मेति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम

शान्तमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नामाऽशान्तमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम शून्यमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नामाऽशून्यमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम निमित्तमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नामाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम संस्कृतमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम व्यवदानमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नामोत्पादइति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम निरोधइति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम विविक्तमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नामाऽविविक्तमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम कुशलमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नामाऽकुशलमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम साऽवद्यमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नामाऽनवद्यमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम साऽऽस्रवमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नामाऽनास्रवमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम निःक्लेशइति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम लौकिकमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम लोकोत्तरमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम संसारइति समनुपश्यति। न श्रोत्रं नाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

न शब्दोनाम नित्यइति समनुपश्यति। न शब्दोनामाऽनित्यइति समनुपश्यति। न शब्दोनाम सुखमिति समनुपश्यति। न शब्दोनाम दुःखमिति समनुपश्यति। न शब्दोनामाऽऽत्मेति समनुपश्यति। न शब्दोनामाऽनात्मेति समनुपश्यति। न शब्दोनाम

शान्तमिति समनुपश्यति। न शब्दोनामाऽशान्तमिति समनुपश्यति। न शब्दोनाम शून्यमिति समनुपश्यति। न शब्दोनामाऽशून्यमिति समनुपश्यति। न शब्दोनाम निमित्तमिति समनुपश्यति। न शब्दोनामाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति। न शब्दोनाम प्रणिहित-मिति समनुपश्यति। न शब्दोनामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति। न शब्दोनाम संस्कृतमिति समनुपश्यति। न शब्दोनामाऽसंस्कृत-मिति समनुपश्यति। न शब्दोनाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न शब्दोनाम व्यवदानमिति समनुपश्यति। न शब्दोनामोत्पादइति समनुपश्यति। न शब्दोनाम निरोधइति समनुपश्यति। न शब्दो-नाम विविक्तइति समनुपश्यति। न शब्दोनामाऽविविक्तइति समनु-पश्यति। न शब्दोनाम कुशलइति समनुपश्यति। न शब्दोनामा-ऽकुशलइति समनुपश्यति। न शब्दोनाम साऽवद्यमिति समनुपश्यति। न शब्दोनामाऽनवद्यमिति समनुपश्यति। न शब्दोनाम साऽऽस्रव-मिति समनुपश्यति। न शब्दोनामाऽनास्रवमिति समनुपश्यति। न शब्दोनाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न शब्दोनाम निःक्लेशइति समनुपश्यति। न शब्दोनाम लौकिकमिति समनुपश्यति। न शब्दोनाम लोकोत्तरमिति समनुपश्यति। न शब्दोनाम संसारइति समनुपश्यति। न शब्दोनाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

न श्रोत्रविज्ञानं नाम नित्यमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रविज्ञानं नामाऽनित्यमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रविज्ञानं नाम सुखमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रविज्ञानं नाम दुःखमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रविज्ञानं नामाऽऽत्मेति समनुपश्यति। न श्रोत्रविज्ञानं नामा-

ऽनात्मेति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नाम शान्तमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नामाऽशान्तमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नाम शून्यमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नामाऽशून्यमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नाम निमित्तमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नामाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नाम संस्कृतमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नाम व्यवदानमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नामोत्पादइति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नाम निरोधइति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नाम विविक्तमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नामाऽविविक्तमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नाम कुशलमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नामाऽकुशलमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नाम सावद्यमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नामाऽनवद्यमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नाम साऽऽस्रवइति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नामाऽनास्रवइति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नाम संक्लेशइति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नाम निःक्लेशइति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नाम लौकिकमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नाम लोकोत्तरमिति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नाम संसारइति समनुपश्यति । न श्रोत्रविज्ञानं नाम निर्वाणमिति समनुपश्यति ।

न श्रोत्रसंस्पर्शो नाम नित्यइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शो-नामाऽनित्यइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनाम सुखइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनाम दुःखइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनामाऽऽत्मेति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनामाऽना-त्मेति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनाम शून्यइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनामाऽशून्यइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनाम निमित्तमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनामाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनाम प्रणिहितइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनामाऽप्रणिहितइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शो-नाम संस्कृतइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनामाऽसंस्कृतइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शो नाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शो नामव्यवदानमिति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शो-नामोत्पादइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनाम निरोधइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनामविविक्तइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनामाऽविविक्तइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शो-नाम कुशलइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनामाऽकुशलइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनाम साऽवद्यइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनामाऽनवद्यइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनाम साऽऽश्रवइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनामाऽनाश्रवइति समनु-पश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न श्रोत्र-संस्पर्शोनाम निःक्लेशइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनाम लौकिकइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शोनाम लोकोत्तरइति

समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शो नाम संसारइति समनुपश्यति। न श्रोत्रसंस्पर्शो नाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

यदपितच्छ्रोत्रशब्दश्रोत्रविज्ञानश्रोत्रसंस्पर्शप्रत्ययदुत्पद्यते वेदयितं सुखं दुःखं वा अदुःखाऽसुखं वा तदपि नाम न नित्यमिति समनुपश्यति। नाऽनित्यमिति समनुपश्यति। न सुखमिति समनुपश्यति। न दुःखमिति समनुपश्यति। नाऽऽत्मेति समनुपश्यति। नाऽनात्मेति समनुपश्यति। न शान्तमिति समनुपश्यति। नाऽशान्तमिति समनुपश्यति। न शून्यमिति समनुपश्यति। नाऽशून्यमिति समनुपश्यति। न निमित्तमिति समनुपश्यपति। नाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति। न प्रणिहितमिति समनुपश्यति। नाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति। न संस्कृतमिति समनुपश्यति। नाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति। न संक्लेशमिति समनुपश्यति। न व्यवदानमिति समनुपश्यति। नोत्पादइति समनुपश्यति। न निरोधइति समनुपश्यति। न विविक्तमिति समनुपश्यति। नाऽविविक्तमिति समनुपश्यति। न कुशलमिति समनुपश्यति। नाऽकुशलमिति समनुपश्यति। नसाऽवद्यमिति समनुपश्यति। नाऽनवद्यमिति समनुपश्यति। न साऽऽश्रवमिति समनुपश्यति। नाऽनाश्रवमिति समनुपश्यति। न संक्लेशइति समनुपश्यति। न निःक्लेशइति समनुपश्यति। न लौकिकमिति समनुपश्यति। न लोकोत्तरमिति समनुपश्यति। न संसारइति समनुपश्यति। न निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

न घ्राणं नाम नित्यमिति समनुपश्यति। न घ्राणं नामाऽनित्यमिति समनुपश्यति। न घ्राणं नाम सुखमिति समनुपश्यति।

न घ्राणं नाम दुःखमिति समनुपश्यति । न घ्राणं नामाऽऽत्मेति समनुपश्यति । न घ्राणं नामाऽनात्मेति समनुपश्यति । न घ्राणं नाम शून्यमिति समनुपश्यति । न घ्राणं नामाऽशून्यमिति समनु-पश्यति । न घ्राणं नाम निमित्तमिति समनुपश्यति । न घ्राणं नामाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति । न घ्राणं नाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति । न घ्राणं नामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति । न घ्राणं नाम संस्कृतमिति समनुपश्यति । न घ्राणं नामाऽसंस्कृत-मिति समनुपश्यति । न घ्राणं नाम संक्लेशइति समनुपश्यति । न घ्राणं नाम व्यवदानमिति समनुपश्यति । न घ्राणं नामोत्पादइति समनुपश्यति । न घ्राणं नाम निरोधइति समनुपश्यति । न घ्राणं नाम विविक्तमिति समनुपश्यति । न घ्राणं नामाऽविविक्तमिति समनुपश्यति । न घ्राणं नाम कुशलमिति समनुपश्यति । न घ्राणं नामाऽकुशलमिति समनुपश्यति । न घ्राणं नाम साऽवद्यमिति समनुपश्यति । न घ्राणं नामाऽनवद्यमिति समनुपश्यति । न घ्राणं नाम साऽऽस्रवमिति समनुपश्यति । न घ्राणं नामाऽनास्रवमिति समनुपश्यति । न घ्राणं नाम संक्लेशइति समनुपश्यति । न घ्राणं नाम निःक्लेशइति समनुपश्यति । न घ्राणं नाम लौकिकमिति समनुपश्यति। न घ्राणं नाम लोकोत्तरमिति समनुपश्यति । न घ्राणं नाम संसारइति समनुपश्यति । न घ्राणं नाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति ।

न गन्धोनाम नित्यइति समनुपश्यति । न गन्धो नामा-ऽनित्यमिति समनुपश्यति। न गन्धोनाम सुखमिति समनुपश्यति।

न गन्धोनाम दुःखमिति समनुपश्यति। न गन्धोनामाऽऽत्मेति समनुपश्यति। न गन्धोनामाऽनात्मेति समनुपश्यति। न गन्धोनाम शान्तइति समनुपश्यति। न गन्धोनामाऽशान्तइति समनुपश्यति। न गन्धोनाम शून्यइति समनुपश्यति। न गन्धोनामाऽशून्यइति समनुपश्यति। न गन्धोनाम निमित्तइति समनुपश्यति। न गन्धोनामाऽनिमित्तइति समनुपश्यति। न गन्धोनाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति। न गन्धोनामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति। न गन्धोनाम संस्कृतमिति समनुपश्यति। न गन्धोनामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति। न गन्धोनाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न गन्धोनाम व्यवदानमिति समनुपश्यति। न गन्धोनामोत्पादइति समनुपश्यति। न गन्धोनाम निरोधइति समनुपश्यति। न गन्धोनाम विविक्तइति समनुपश्यति। न गन्धोनामाऽविविक्तइति समनुपश्यति। न गन्धोनाम कुशलमिति समनुपश्यति। न गन्धोनामाऽकुशलमिति समनुपश्यति। न गन्धोनाम साऽवद्यमिति समनुपश्यति। न गन्धोनामाऽनवद्यमिति समनुपश्यति। न गन्धोनाम साऽऽश्रवइति समनुपश्यति। न गन्धोनामाऽनाश्रवइति समनुपश्यति। न गन्धोनाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न गन्धोनाम निःक्लेशइति समनुपश्यति। न गन्धोनाम लौकिकइति समनुपश्यति। न गन्धोनाम लोकोत्तरइति समनुपश्यति। न गन्धोनाम संसारइति समनुपश्यति। न गन्धोनाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

न घ्राणविज्ञानं नित्यमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानम-

नित्यमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम सुखमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम दुःखमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञाननामाऽऽत्मेति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नामाऽनात्मेति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम शान्तमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नामाऽशान्तमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम शून्यमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नामाऽशून्यमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम निमित्तमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नामाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम संस्कृतमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम व्यवदानमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नामोत्पादइति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम निरोधइति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम विविक्तमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नामाऽविविक्तमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम कुशलमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नामाऽकुशलमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम साऽवद्यमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नामाऽनवद्यमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम साऽऽस्रवमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञान नामाऽनास्रवमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम निःक्लेशइति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम

लौकिकमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम लोकोत्तरमिति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम संसारइति समनुपश्यति। न घ्राणविज्ञानं नाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

न घ्राणसंस्पर्शो नाम नित्यइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शो-नामाऽनित्यइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम सुखमिति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम दुःखमिति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनामाऽऽत्मेति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनामाऽनात्मेति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम शान्तइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनामाऽशान्तइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम शून्यइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनामाऽशून्यइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम निमित्तइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शो-नामाऽनिमित्तइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम प्रणिहितइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनामाऽप्रणिहितइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम संस्कृतइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनामा-ऽसंस्कृतइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम संक्लेशइति समनु-पश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम व्यवदानमिति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनामोत्पादइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम निरोधइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम विविक्तइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनामाऽविविक्तइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम कुशलइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनामा-ऽकुशलइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम साऽवद्यइति समनु-पश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनामाऽनवद्यइति समनुपश्यति। न घ्राण-

संस्पर्शोनाम साश्रवइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनामाऽनाश्रव-इति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम निःक्लेशइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम लौकिकइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम लोकोत्तरइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम संसारइति समनुपश्यति। न घ्राणसंस्पर्शोनाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

यदपि तद्घ्राण-गन्धघ्राणविज्ञानघ्राणसंस्पर्शप्रत्ययादुत्पद्यते वेदयितं सुखं वा दुःखं वा अदुःखाऽसुखं वा तदपि नाम न नित्यमिति समनुपश्यति। नाऽनित्यमिति समनुपश्यति। न सुखमिति समनुपश्यति। न दुःखमिति समनुपश्यति। नाऽऽत्मेति समनुपश्यति। नाऽनात्मेति समनुपश्यति। न शान्तइति समनुपश्यति। नाऽशान्तइति समनुपश्यति। न शून्यइति समनुपश्यति। नाऽशून्यइति समनुपश्यति। न निमित्तइति समनुपश्यति। नाऽनिमित्तइति समनुपश्यति। न प्रणिहित इति समनुपश्यति। नाऽप्रणिहित इति समनुपश्यति। न संस्कृतइति समनुपश्यति। नाऽसंस्कृतइति समनुपश्यति। न संक्लेशइति समनुश्यति। न व्यवदानमिति समनुपश्यति। नोत्पादइति समनुपश्यति। न निरोधइति समनुपश्यति। न विविक्तइति समनुपश्यति। नाऽविविक्तइति समनुपश्यति। न कुशलइति समनुपश्यति। नाऽकुशलइति समनुपश्यति। न साऽवद्यइति समनुपश्यति। नाऽनवद्यइति समनुपश्यति। न साऽऽश्रवइति समनुपश्यति। नाऽनाश्रवइति समनुपश्यति। न संक्लेशइति समनुपश्यति। न निःक्लेशइति समनुपश्यति।

न लौकिकइति समनुपश्यति। न लोकोत्तरइति समनुपश्यति। न संसारइति समनुपश्यति। न निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

न जिह्वां नाम नित्येति समनुपश्यति। न जिह्वां नामाऽनित्येति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम सुखेति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम दुःखेति समनुपश्यति। न जिह्वां नामाऽऽत्मेति समनुपश्यति। न जिह्वां नामाऽनात्मेति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम शान्तेति समनुपश्यति। न जिह्वां नामाऽशान्तेति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम शून्येति समनुपश्यति। न जिह्वां नामाऽशून्येति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम निमित्तेति समनुपश्यति। न जिह्वां नामाऽनिमित्तेति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम प्रणिहितेति समनुपश्यति। न जिह्वां नामाऽप्रणिहितेति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम संस्कृतेति समनुपश्यति। न जिह्वां नामाऽसंस्कृतेति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम व्यवदानेति समनुपश्यति। न जिह्वां नामोत्पादइति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम निरोधइति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम विविक्तेति समनुपश्यति। न जिह्वां नामाऽविविक्तेति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम कुशलेति समनुपश्यति। न जिह्वां नामाऽकुशलेति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम साऽवद्येति समनुपश्यति। न जिह्वां नामाऽनवद्येति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम-साऽऽस्रवेति समनुपश्यति। न जिह्वां नामाऽनास्रवेति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम निःक्लेशइति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम लौकिकेति समनुपश्यति। न

जिह्वां नाम लोकोत्तरेति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम संसार-इति समनुपश्यति। न जिह्वां नाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

न रसोनाम नित्यइति समनुपश्यति। न रसोनामाऽनित्य-इति समनुपश्यति। न रसोनाम सुखइति समनुपश्यति। न रसो-नाम दुःखइति समनुपश्यति। न रसोनामाऽऽत्मेति समनुपश्यति। न रसोनामाऽनात्मेति समनुपश्यति। न रसोनाम शान्तइति समनुपश्यति। न रसोनामाऽशान्तइति समनुपश्यति। न रसो-नाम शून्यइति समनुपश्यति। न रसोनामाऽशून्यइति समनुपश्यति। न रसोनाम निमित्तइति समनुपश्यति। न रसोनामाऽनिमित्त-इति समनुपश्यति। न रसोनाम प्रणिहितइति समनुपश्यति। न रसोनामाऽप्रणिहितइति समनुपश्यति। न रसोनाम संस्कृत-इति समनुपश्यति। न रसोनामाऽसंस्कृतइति समनुपश्यति। न रसोनाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न रसोनाम व्यवदानइति समनुपश्यति। न रसोनामोत्पादइति समनुपश्यति। न रसो-नाम निरोधइति समनुपश्यति। न रसोनाम विविक्तइति समनुपश्यति। न रसोनामाऽविविक्तइति समनुपश्यति। न रसो-नाम कुशलइति समनुपश्यति। न रसोनामाऽकुशलइति समनु-पश्यति। न रसोनाम साऽवद्यइति समनुपश्यति। न रसोनामा-ऽनवद्यइति समनुपश्यति। न रसोनाम साऽऽस्रवइति समनुपश्यति। न रसोनामाऽनास्रवइति समनुपश्यति। न रसोनाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न रसोनाम निःक्लेशइति समनुपश्यति। न रसो-नाम लौकिकइति समनुपश्यति। न रसो नाम लोकोत्तरइति

समनुपश्यति। न रसोनाम संसारइति समनुपश्यति। न रसो-नाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

न जिह्वाविज्ञानं नाम नित्यमिति समनुपश्यति। न जिह्वा-विज्ञानं नामाऽनित्यमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम सुखमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम दुःखमिति समनु-पश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नामाऽऽत्मेति समनुपश्यति। न जिह्वा-विज्ञानं नामाऽनात्मेति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम शान्तमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नामाऽशान्तमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम शून्यमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नामाऽशून्यमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम निमित्तमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नामाऽनि-मित्तमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम संस्कृतमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम व्यवदानमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नामोत्पादइति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम निरोधइति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम विविक्त-मिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नामाऽविविक्तमिति समनु-पश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम कुशलमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नामाऽकुशलमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम साऽवद्यमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नामाऽनवद्य-

मिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम साऽऽश्रवमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नामाऽनाश्रवमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम निःक्लेशइति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम लौकिकमिति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम लोकोत्तरइति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम संसारइति समनुपश्यति। न जिह्वाविज्ञानं नाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

न जिह्वासंस्पर्शोनाम नित्यइति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनामाऽनित्यइति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनाम सुखइति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनाम दुःखइति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनामाऽऽत्मेति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनामाऽनात्मेति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनाम शान्तइति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनामाऽशान्तइति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनाम शून्यइति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनामाऽशून्यइति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनाम निमित्तइति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनामाऽनिमित्तइति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनाम प्रणिहित इति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनामाऽप्रणिहितइति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनाम संस्कृतइति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनामाऽसंस्कृतइति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनाम व्यवदानमिति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनामोत्पादइति समनुपश्यति। न जिह्वासंस्पर्शोनाम निरोधइति

समनुपश्यति । न जिह्वासंस्पर्शोनाम विविक्तइति समनुपश्यति । न जिह्वासंस्पर्शोनामाऽविविक्तइति समनुपश्यति । न जिह्वासंस्पर्शो- नाम कुशलइति समनुपश्यति । न जिह्वासंस्पर्शोनामाऽकुशलइति समनुपश्यति । न जिह्वासंस्पर्शोनाम साऽवद्यइति समनुपश्यति । न जिह्वासंस्पर्शोनामाऽनवद्यइति समनुपश्यति । न जिह्वासंस्पर्शो- नाम साऽऽश्रवइति समनुपश्यति । न जिह्वासंस्पर्शोनामाऽनाश्रवइति समनुपश्यति । न जिह्वासंस्पर्शोनाम संक्लेशइति समनुपश्यति । न जिह्वासंस्पर्शोनाम निःक्लेशइति समनुपश्यति । न जिह्वासंस्पर्शो- नाम लौकिकइति समनुपश्यति । न जिह्वासंस्पर्शोनाम लोकोत्तर इति समनुपश्यति । न जिह्वासंस्पर्शोनाम संसारइति समनुपश्यति । न जिह्वासंस्पर्शोनाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति ।

यदपि जिह्वारसजिह्वाविज्ञानजिह्वासंस्पर्शादुत्पद्यते वेदयितं सुखं वा दुःखं वा अदुःखाऽसुखं वा तदपि नाम न नित्यमिति समनुपश्यति । नाऽनित्यमिति समनुपश्यति । न सुखमिति समनु- पश्यति । न दुःखमिति समनुपश्यति । नाऽऽत्मेति समनुपश्यति । नाऽनात्मेति समनुपश्यति। न शान्तमिति समनुपश्यति । नाऽशान्त- मिति समनुपश्यति । न शून्यमिति समनुपश्यति । नाऽशून्यमिति समनुपश्यति । न निमित्तमिति समनुपश्यति । नाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति । न प्रणिहितमिति समनुपश्यति । नाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति । न संस्कृतमिति समनुपश्यति । नाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति । न संक्लेशमिति समनुपश्यति । न व्यवदानमिति समनुपश्यति । नोत्पादइति समनुपश्यति । न निरोधइति

समनुपश्यति। न विविक्तमिति समनुपश्यति। नाऽविविक्तमिति समनुपश्यति। न कुशलमिति समनुपश्यति। नाऽकुशलमिति समनुपश्यति। न साऽवद्यमिति समनुपश्यति। नाऽनवद्यमिति समनुपश्यति। न साश्रवमिति समनुपश्यति। नाऽनाश्रवमिति समनुपश्यति। न संक्लेशमिति समनुपश्यति। न निःक्लेशमिति समनुपश्यति। न लौकिकमिति समनुपश्यति। न लोकोत्तरमिति समनुपश्यति। न संसार इति समनुपश्यति। न निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

न कायं नाम नित्यमिति समनुपश्यति। न कायं नामा-ऽनित्यमिति समनुपश्यति। न कायं नाम सुखमिति समनुपश्यति। न कायं नाम दुःखमिति समनुपश्यति। न कायं नामाऽऽत्मेति समनुपश्यति। न कायं नामाऽनात्मेति समनुपश्यति। न कायं नाम शान्तमिति समनुपश्यति। न कायं नामाऽशान्तमिति समनु-पश्यति। न कायं नाम शून्यमिति समनुपश्यति। न कायं नामा-ऽशून्यमिति समनुपश्यति। न कायं नाम निमित्तमिति समनु-पश्यति। न कायं नामाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति। न कायं नाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति। न कायं नामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति। न कायं नाम संस्कृतमिति समनुपश्यति। न कायं नामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति। न कायं नाम संक्लेशमिति समनु-पश्यति। न कायं नाम व्यवदानमिति समनुपश्यति। न कायं नामोत्पादइति समनुपश्यति। न कायं नाम निरोधइति समनु-पश्यति। न कायं नाम विविक्तमिति समनुपश्यति। न कायं

नामाऽविविक्तमिति समनुपश्यति । न कायं नाम कुशलमिति समनुपश्यति । न कायं नामाऽकुशलमिति समनुपश्यति । न कायं नाम साऽवद्यमिति समनुपश्यति । न कायं नामाऽनवद्यमिति समनुपश्यति । न कायं नाम साश्रवमिति समनुपश्यति । न कायं नामाऽनाश्रवमिति समनुपश्यति । न कायं नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति । न कायं नाम निःक्लेशमिति समनुपश्यति। न कायं नाम लौकिकमिति समनुपश्यति । न कायं नाम लोकोत्तरमिति समनुपश्यति । न कायं नाम संसार इति समनुपश्यति । न कायं नाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति ।

न स्प्रष्टव्यं नाम नित्यमिति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नामाऽनित्यमिति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नाम सुखमिति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नाम दुःखमिति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नामाऽऽत्मेति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नामाऽनात्मेति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नाम शान्तमिति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नामाऽशान्तमिति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नाम शून्यमिति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नामाऽशून्यमिति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नाम निमित्तमिति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नामाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नाम संस्कृतमिति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नाम व्यवदानमिति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नामोत्पाद इति समनुपश्यति । न स्प्रष्टव्यं नाम निरोध-

इति समनुपश्यति। न स्प्रष्टव्यं नाम विविक्तमिति समनुपश्यति। न स्प्रष्टव्यं नामाऽविविक्तमिति समनुपश्यति। न स्प्रष्टव्यं नाम कुशलमिति समनुपश्यति। न स्प्रष्टव्यं नामाऽकुशलमिति समनुपश्यति। न स्प्रष्टव्यं नाम साऽवद्यमिति समनुपश्यति। न स्प्रष्टव्यं नामाऽनवद्यमिति समनुपश्यति। न स्प्रष्टव्यं नाम साश्रवमिति समनुपश्यति। न स्प्रष्टव्यं नामाऽनाश्रवमिति समनुपश्यति। न स्प्रष्टव्यं नाम संक्लेशइति समनुपश्यति। न स्प्रष्टव्यं नाम निःक्लेशइति समनुपश्यति। न स्प्रष्टव्यं नाम लौकिकमिति समनुपश्यति। न स्प्रष्टव्यं नाम लोकोत्तरमिति समनुपश्यति। न स्प्रष्टव्यं नाम संसार इति समनुपश्यति। न स्प्रष्टव्यं नाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

न कायविज्ञानं नाम नित्यमिति समनुपश्यति। न कायविज्ञानं नामाऽनित्यमिति समनुपश्यति। न कायविज्ञानं नाम सुखमिति समनुपश्यति। न कायविज्ञानं नाम दुःखमिति समनुपश्यति। न कायविज्ञानं नामाऽऽत्मेति समनुपश्यति। न कायविज्ञानं नामाऽनात्मेति समनुपश्यति। न कायविज्ञानं नाम शान्तमिति समनुपश्यति। न कायविज्ञानं नामाऽशान्तमिति समनुपश्यति। न कायविज्ञानं नाम शून्यमिति समनुपश्यति। न कायविज्ञानं नामाऽशून्यमिति समनुपश्यति। न कायविज्ञानं नाम निमित्तमिति समनुपश्यति। न कायविज्ञानं नामाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति। न कायविज्ञानं नाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति। न कायविज्ञानं नामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति। न कायविज्ञानं नाम संस्कृतमिति समनुपश्यति। न कायविज्ञानं नामाऽसंस्कृतमिति समनु-

पश्यति । न कायविज्ञानं नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति। न काय-विज्ञानं नाम व्यवदानमिति समनुपश्यति । न कायविज्ञानं नामो-त्पादइति समनुपश्यति। न कायविज्ञानं नाम विविक्तमिति समनु-पश्यति । न कायविज्ञानं नामाऽविविक्तमिति समनुपश्यति । न कायविज्ञानं नाम कुशलमिति समनुपश्यति। न कायविज्ञानं नामाऽकुशलमिति समनुपश्यति। न कायविज्ञानं नाम साऽवद्यमिति समनुपश्यति । न कायविज्ञानं नामाऽनवद्यमिति समनुपश्यति । न कायविज्ञानं नाम सास्रवमिति समनुपश्यति । न कायविज्ञानं नामाऽनास्रवमिति समनुपश्यति । न कायविज्ञानं नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति । न कायविज्ञानं नाम निःक्लेशमिति समनुपश्यति । न कायविज्ञानं नाम लौकिकमिति समनुपश्यति । न कायविज्ञानं नाम लोकोत्तरमिति समनुपश्यति । न कायविज्ञानं नाम संसार-इति समनुपश्यति । न कायविज्ञानं नाम निर्व्वाणमिति समनु-पश्यति ।

न कायसंस्पर्शं नाम नित्यमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नामाऽनित्यमिति समनुपश्यति । न कायसंस्पर्शं नाम सुखमिति समनुपश्यति । न कायसंस्पर्शं नाम दुःखमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नामाऽऽत्मेति समनुपश्यति । न कायसंस्पर्शं नामाऽना-त्मेति समनुपश्यति । न कायसंस्पर्शं नाम शान्तमिति समनुपश्यति । न कायसंस्पर्शं नामाऽशान्तमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नाम शून्यमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नामाऽशून्यमिति समनुपश्यति । न कायसंस्पर्शं नाम निमित्तमिति समनुपश्यति । न

कायसंस्पर्शं नामाऽनिभित्तमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नाम संस्कृतमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नाम व्यवदानमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नामोत्पादइति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नाम निरोधइति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नाम विविक्तमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नामाऽविविक्तमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नाम कुशलमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नामाऽकुशलमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नाम साऽवद्यमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नामाऽनवद्यमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नाम साश्रवमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नामाऽनाश्रवमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नाम निःक्लेशमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नाम लौकिकमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नाम लोकोत्तरमिति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नाम संसारइति समनुपश्यति। न कायसंस्पर्शं नाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

यदपि तत् कायस्पृष्टव्य कायविज्ञान कायसंस्पर्शप्रत्ययादुत्पद्यते वेदयितं सुखं दुःखं वा अदुःखाऽसुखं वा। तदपि नाम न नित्यमिति समनुपश्यति। नाऽनित्यमिति समनुपश्यति। सुखमिति न समनुपश्यति। दुःखमिति न समनुपश्यति। नाऽऽत्मेति समनुपश्यति।

नाऽनात्मेति समनुपश्यति। न शान्तमिति समनुपश्यति। नाऽशान्त मिति समनुपश्यति। न शून्यमिति समनुपश्यति। नाऽशून्यमिति समनुसश्यति। न निमित्तमिति समनुपश्यति। नाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति। न प्रणिहितमिति समनुपश्यति। नाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति। न संस्कृतमिति समनुपश्यति। नाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति। न संक्लेशइति समनुपश्यति। न व्यवदानमिति समनुपश्यति। नोत्पादमिति समनुपश्यति। न निरोधमिति समनुपश्यति। न विविक्तमिति समनुपश्यति। न कुशलमिति समनुपश्यति। नाऽकुशलमिति समनुपश्यति। न साऽवद्यमिति समनुपश्यति। नाऽनवद्यमिति समनुपश्यति। न साश्रवमिति समनुपश्यति। नाऽनाश्रवमिति समनुपश्यति। न संक्लेशमिति समनुपश्यति। न निःक्लेशमिति समनुपश्यति। न लौकिकमिति समनुपश्यति। न लोकोत्तरमिति समनुपश्यति। न संसारमिति समनुपश्यति। न निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

न मनोनाम नित्यमिति समनुपश्यति। न मनोनामाऽनित्यमिति समनुपश्यति। न मनोनाम सुखमिति समनुपश्यति। न मनोनाम दुःखमिति समनुपश्यति। न नमोनामाऽऽत्मेति समनुपश्यति। न मनोनामाऽनात्मेति समनुपश्यति। न मनोनाम शान्तमिति समनुपश्यति। न मनोनामाऽशान्तमिति समनुपश्यति। न मनोनाम शून्यमिति समनुपश्यति। न मनोनामाऽशून्यमिति समनुपश्यति। न मनोनाम निमित्तमिति समनुपश्यति। न मनोनामाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति। न मनोनाम प्रणिहितमिति

समनुपश्यति । न मनोनामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति । न मनोनाम संस्कृतमिति समनुपश्यति । न मनोनामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति । न मनोनाम संक्लेशमिति समनुपश्यति । न मनोनाम व्यवदानमिति समनुपश्यति । न मनोनामोत्पादइति समनुपश्यति । न मनोनाम निरोधइति समनुपश्यति । न मनोनाम विविक्तमिति समनुपश्यति । न मनोनामाऽविविक्तमिति समनुपश्यति । न मनोनाम कुशलमिति समनुपश्यति । न मनोनामाऽकुशलमिति समनुपश्यति । न मनोनाम साऽवद्यमिति समनुपश्यति । न मनोनामाऽनवद्यमिति समनुपश्यति । न मनोनाम साश्रवमिति समनुपश्यति । न मनोनामाऽनाश्रवमिति समनुपश्यति । न मनोनाम संक्लेशमिति समनुपश्यति । न मनोनाम निःक्लेशमिति समनुपश्यति । न मनोनाम लौकिकमिति समनुपश्यति । न मनोनाम लोकोत्तरमिति समनुपश्यति । न मनोनाम संसारमिति समनुपश्यति । न मनोनाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति ।

न धर्म्मान्नाम नित्याइति समनुपश्यति । न धर्म्मान्नामाऽनित्याइति समनुपश्यति । न धर्म्मान्नाम सुखाइति समनुपश्यति । न धर्म्मान्नाम दुःखाइति समनुपश्यति । न धर्म्मान्नामाऽऽत्मानइति समनुपश्यति । न धर्म्मान्नामाऽनात्मानइति समनुपश्यति । न धर्म्मान्नाम शान्ताइति समनुपश्यति । न धर्म्मान्नामाऽशान्ताइति समनुपश्यति । न धर्म्मान्नाम शून्याइति समनुपश्यति । न धर्म्मान्नामाऽशून्याइति समनुपश्यति । न धर्म्मान्नाम निमित्ताइति समनुपश्यति । न धर्म्मान्नामाऽनिमित्ताइति समनुपश्यति । न धर्म्मान्नाम प्रणिहिता-

इति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नामाऽप्रणिहितादिति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नाम संस्कृतादिति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नामाऽसंस्कृतादिति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नाम संक्लेशादिति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नाम व्यवदानादिति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नामोत्पादादिति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नामा निरोधादिति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नाम विविक्ता-दिति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नामाऽविविक्तादिति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नाम कुशलादिति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नामाऽकुशलादिति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नाम सावद्यादिति समनुपश्यति। न धर्म्मा-न्नामाऽनवद्यादिति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नाम साश्रवादिति समनु-पश्यति। न धर्म्मान्नामाऽनाश्रवादिति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नाम संक्लेशादिति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नाम निःक्लेशादिति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नाम लौकिकादिति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नाम लोको-त्तरादिति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नाम संसारादिति समनुपश्यति। न धर्म्मान्नाम निर्व्वाणादिति समनुपश्यति।

न मनोविज्ञानं नाम नित्यमिति समनुपश्यति। न मनो-विज्ञानं नामाऽनित्यमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम सुखमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम दुःखमिति समनु-पश्यति। न मनोविज्ञानं नामाऽऽत्मेति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नामाऽनात्मेति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम शान्तमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नामाऽशान्तमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम शून्यमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नामाऽशून्यमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम निमित्त-

मिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नामाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम संस्कृतमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम व्यवदानमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नामोत्पादमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम निरोधमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम विविक्तमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नामाऽविविक्तमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम कुशलमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नामाऽकुशलमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम साऽवद्यमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नामाऽनवद्यमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम साऽऽस्रवमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नामाऽनास्रवमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम निःक्लेशमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम लौकिकमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम लोकोत्तरमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम संसारमिति समनुपश्यति। न मनोविज्ञानं नाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

न मनः संस्पर्शं नाम नित्यमिति समनुपश्यति। न मनः संस्पर्शं नामाऽनित्यमिति समनुपश्यति। न मनः संस्पर्शं नाम सुखमिति समनुपश्यति। न मनः संस्पर्शं नाम दुःखमिति समनुपश्यति। न मनः

संस्पर्शं नामाऽऽत्मेति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नामाऽनात्मेति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नाम शान्तमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नामाऽशान्तमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नाम शून्यमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नामाऽशून्यमिति समनु-पश्यति । न मनः संस्पर्शं नाम निमित्तमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नामाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नाम प्रणिहितमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नामाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नाम संस्कृतमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नामाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नाम व्यवदानमिति समनु-पश्यति । न मनः संस्पर्शं नामोत्पादइति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नाम निरोधइति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नाम विविक्तमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नामाऽविविक्तमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नाम कुशलमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नामाऽकुशलमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नाम साऽवद्यमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नामाऽनवद्यमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नाम साऽऽस्रवमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नामाऽनास्रवमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नाम संक्लेशमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नाम निःक्लेशमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नाम लौकिकमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नाम लोकोत्तरमिति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नाम संसारइति समनुपश्यति । न मनः संस्पर्शं नाम निर्व्वाणमिति समनुपश्यति ।

यदपि तन्मनो धर्म्ममनो विज्ञानमनः संस्पर्शप्रत्ययादुत्पद्यते। वेदयितं सुखं वा दुःखं वा अदुःखाऽसुखं वा तदपि नाम न नित्यमिति समनुपश्यति। नाऽनित्यमिति समनुपश्यति। न सुखमिति समनुपश्यति। न दुःखमिति समनुपश्यति। नाऽऽत्मेति समनुपश्यति। नाऽनात्मेति समनुपश्यति। न शान्तमिति समनुपश्यति। नाऽशान्तमिति समनुपश्यति। न शून्यमिति समनुपश्यति। नाऽशून्यमिति समनुपश्यति। न निमित्तमिति समनुपश्यति। नाऽनिमित्तमिति समनुपश्यति। न प्रणिहितमिति समनुपश्यति। नाऽप्रणिहितमिति समनुपश्यति। न संस्कृतमिति समनुपश्यति। नाऽसंस्कृतमिति समनुपश्यति। न संक्लेशमिति समनुपश्यति। न व्यवदानमिति समनुपश्यति। नोत्पादमिति समनुपश्यति। न निरोधइति समनुपश्यति। न विविक्तमिति समनुपश्यति। नाऽविविक्तमिति समनुपश्यति। न कुशलमिति समनुपश्यति। नाऽकुशलमिति समनुपश्यति। न साऽवद्यमिति समनुपश्यति। नाऽनवद्यमिति समनुपश्यति। न साऽऽश्रवमिति समनुपश्यति। नाऽनाश्रवमिति समनुपश्यति। न संक्लेशइति समनुपश्यति। न निःक्लेशइति समनुपश्यति। न लौकिकमिति समनुपश्यति। न लोकोत्तरमिति समनुपश्यति। न संसारमिति समनुपश्यति। न निर्व्वाणमिति समनुपश्यति।

तत्कस्य हेतोस्तथा हि बोधिसत्त्वोमहासत्त्वः प्रज्ञापारमितायाञ्चरंस्ताञ्च प्रज्ञापारमितां तञ्च बोधिसत्त्वं तच्च बोधिसत्त्वनाम न संस्कृतधातौ समनुपश्यति। नाऽसंस्कृतधातौ समनुपश्यति। तत्कस्य

हेतोस्तथा हि सुभूते बोधिसत्त्वोमहासत्त्वः प्रज्ञापारमितानाम न समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति। न सम्यक् प्रहीणभावनायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

नर्द्धिपादभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

नेन्द्रियभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न च बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

अध्यात्मशून्यताभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

बहिर्द्धाशून्यताभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

अध्यात्मबहिर्द्धाशून्यताभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

शून्यताऽशून्यताभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

महाशून्यताभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

परमाऽर्थशून्यताभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

संस्कृतशून्यताभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

अत्यन्तशून्यताभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं पमनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

अनवराग्रशून्यताभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

अनवकारशून्यताभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

प्रकृतिशून्यताभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

सर्व्वधर्म्मशून्यताभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

स्वलक्षणशून्यताभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यपति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

अनुपलम्भशून्यताभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनु-

पश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

अभावशून्यताभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

स्वभावशून्यताभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

अभावस्वभावशून्यताभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

स्मृत्युपस्थानभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

आर्य्यसत्यभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

ध्यानभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति । न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति । न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति । न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति । न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति । न बुद्धं समनुपश्यति । न बुद्धनाम समनुपश्यति ।

अप्रमाणभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति । न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति । न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति । न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति । न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति । न बुद्धं समनुपश्यति । न बुद्धनाम समनुपश्यति ।

आरूप्यसमापत्तिभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति । न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति । न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति । न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति । न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति । न बुद्धं समनुपश्यति । न बुद्धनाम समनुपश्यति ।

अष्टविमोक्षभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति । न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति । न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति । न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति । न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति । न बुद्धं समनुपश्यति । न बुद्धनाम समनुपश्यति ।

नवाऽनुपूर्व्वविहारसमापत्तिभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति । न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति । न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति । न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति । न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति । न बुद्धं समनुपश्यति । न बुद्धनाम समनुपश्यति ।

शून्यताविमोक्षमुखभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति । न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति । न च प्रज्ञापारमितानाम समनु-

पश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

आनिमित्तविमोक्षभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

अप्रणिहितविमोक्षभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

अभिज्ञाभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

समाधिभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। म बुद्धनाम समनुपश्यति।

धारणीमुखभावनतायै प्रज्ञापरमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

दश तथागतबलभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

चतुर्व्वैशारद्यभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

प्रतिसम्विद्भावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति।

आवेणिकबुद्धधर्म्मभावनतायै प्रज्ञापारमितायां चरति। न च प्रज्ञापारमितां समनुपश्यति। न च प्रज्ञापारमितानाम समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वं समनुपश्यति। न बोधिसत्त्वनाम समनुपश्यति। न बुद्धं समनुपश्यति। न बुद्धनाम समनुपश्यति। अन्यत्र सर्व्वाकारज्ञतामनसिकारात्।

तेन बोधिसत्त्वेन महासत्त्वेन प्रज्ञापारमितायां चरता धर्म्माणां धर्म्मलक्षणं सुप्रतिविद्धं भवति। यच्च धर्म्माणां धर्म्मलक्षणं तन्न संक्लिश्यते न व्यवदायते। एवं खलु सुभूते बोधिसत्त्वेन महासत्त्वेन प्रज्ञापारमितायां चरतानामसङ्केतिकीधर्म्मप्रज्ञप्तिरवबोद्धव्या। स नामसङ्केतिकीं धर्म्माणां प्रज्ञप्तिमवबुध्य न रूपमभिनिवेक्ष्यते। न

वेदनामभिनिवेच्यते । न संस्कारानभिनिवेच्यते । न विज्ञानमभिनिवेच्यते । न चक्षुरभिनिवेच्यते । न रूपमभिनिवेच्यते । न चक्षुर्व्विज्ञानमभिनिवेच्यते । न चक्षुः संस्पर्शमभिनिवेच्यते । यदपि तच्चक्षुरूपचक्षुर्विज्ञान चक्षुःसंस्पर्शप्रत्ययादुत्पद्यते वेदयितं सुखं वा दुःखं वा अदुःखाऽसुखं वा तदपि नाभिनिवेच्यते । न श्रोत्रमभिनिवेच्यते । न शब्दमभिनिवेच्यते । न श्रोत्रविज्ञानमभिनिवेच्यते । न श्रोत्रसंस्पर्शमभिनिवेच्यते । यदपि तच्छ्रोत्रशब्द श्रोत्रविज्ञान श्रोत्रसंस्पर्श प्रत्ययादुत्पद्यते वेदयितं सुखं वा दुःखं वा अदुःखाऽसुखं वा तदपि नाऽभिनिवेच्यते । न घ्राणमभिनिवेच्यते । न गन्धानभिनिवेच्यते । न घ्राणविज्ञानमभिनिवेच्यते । न घ्राणसंस्पर्शमभिनिवेच्यते । यदपि घ्राणगन्ध घ्राणविज्ञान घ्राणसंस्पर्श प्रत्ययादुत्पद्यते वेदयितं सुखं वा दुःखं वा अदुःखाऽसुखं वा तदपि नाऽभिनिवेच्यते । न जिह्वामभिनिवेच्यते । न रसानभिनिवेच्यते । न जिह्वाविज्ञानमभिनिवेच्यते । न जिह्वासंस्पर्शमभिनिवेच्यते । यदपि तज्जिह्वारस जिह्वाविज्ञान जिह्वासंस्पर्श प्रत्ययादुत्पद्यते वेदयितं सुखं वा दुःखं वा असुखाऽदुःखं तदपि नाऽभिनिवेच्यते । न कायमभिनिवेच्यते । न स्प्रष्टव्यमभिनिवेच्यते । न कायविज्ञानमभिनिवेच्यते । न कायसंस्पर्शमभिनिवेच्यते । यदपि तत्कायस्प्रष्टव्य कायविज्ञान कायसंस्पर्श प्रत्ययादुत्पद्यते वेदयितं सुखं वा दुःखं वा अदुःखाऽसुखं वा तदपि नाऽभिनिवेच्यते । न मनोऽभिनिवेच्यते । न धर्म्मानभिनिवेच्यते । न मनोविज्ञानमभिनिवेच्यते । न मनःसंस्पर्शमभिनिवेच्यते । यदपि तन्मनोधर्म्म मनोविज्ञा मनःसंस्पर्शप्रत्ययादुत्पद्यते वेदयितं सुखं वा दुःखं वा अदुःखाऽसुखं वा तदपि नाऽभिनिवेच्यते ।

संस्कृतधातौ नाऽभिनिवेच्यते। असंस्कृतधातौ नाऽभिनिवेच्यते। दानपारमितायां नाऽभिनिवेच्यते। शीलपारमितायां नाऽभिनिवेच्यते। क्षान्तिपारमितायां नाऽभिनिवेच्यते। वीर्य्यपारमितायां नाऽभिनिवेच्यते। ध्यानपारमितायां नाऽभिनिवेच्यते। प्रज्ञापारमितायां नाऽभिनिवेच्यते। न नाऽत्यन्तेऽपि लक्षणेऽप्यासां नाऽभिनिवेच्यते। बोधिकाये नाऽभिनिवेच्यते। मांसचक्षुषि नाऽभिनिवेच्यते। दिव्यचक्षुषि नाऽभिनिवेच्यते। प्रज्ञाचक्षुषि नाऽभिनिवेच्यते। धर्म्मचक्षुषि नाऽभिनिवेच्यते। बुद्धचक्षुषि नाऽभिनिवेच्यते। अभिज्ञापारमितायां नाऽभिनिवेच्यते। अध्यात्मशून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। बहिर्धा शून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। अध्यात्मबहिर्धाशून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। शून्यताशून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। महाशून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। परमाऽर्थशून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। संस्कृतशून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। असंस्कृतशून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। अत्यन्तशून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। अनवराऽग्रशून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। अनवकारशून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। प्रकृतिशून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। सर्व्वधर्म्मशून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। स्वलक्षणशून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। अनुपलम्भशून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। अभावशून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। स्वभावशून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। अभावस्वभावशून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। स्मृत्युपस्थानेषु नाऽभिनिवेच्यते। सम्यक्प्रहाणेषु नाऽभिनिवेच्यते। ऋद्धिपादेषु नाऽभिनिवेच्यते। इन्द्रियेषु नाऽभिनिवेच्यते। बलेषु नाऽभिनिवेच्यते। बोध्यङ्गेषु नाऽभि-

निवेच्यते। आर्य्याष्टाऽङ्गमार्गेषु नाऽभिनिवेच्यते। आर्य्यसत्येषु नाऽभिनिवेच्यते। ध्यानेषु नाऽभिनिवेच्यते। अप्रमाणेषु नाऽभिनिवेच्यते। आरूप्यसमापत्तिषु नाऽभिनिवेच्यते। अष्टसु विमोक्षेषु नाऽभिनिवेच्यते। नवस्वनुपूर्व्वविहारेषु नाऽभिनिवेच्यते। शून्यतायां नाऽभिनिवेच्यते। आनिमित्ते नाऽभिनिवेच्यते। अप्रणिहिते नाऽभिनिवेच्यते। अभिज्ञासु नाऽभिनिवेच्यते। समाधिषु नाऽभिनिवेच्यते। धारणीमुखेषु नाऽभिनिवेच्यते। दशतथागतबलेषु नाऽभिनिवेच्यते। चतुर्षु वैशारद्येषु नाऽभिनिवेच्यते। धर्म्मधातौ नाऽभिनिवेच्यते। चतसृषु प्रतिसम्विस्सु नाऽभिनिवेच्यते। महामैत्र्यां नाऽभिनिवेच्यते। महाकरुणायां नाऽभिनिवेच्यते। अष्टादशावेणिक बुद्धधर्म्मेषु नाऽभिनिवेच्यते। तथतायां नाऽभिनिवेच्यते। भूतकोट्यां नाऽभिनिवेच्यते। धर्म्मधातौ नाभिनिवेच्यते। सत्वपरिपाके नाऽभिनिवेच्यते। बुद्धक्षेत्रपरिशुद्धौ नाऽभिनिवेच्यते। उपायकौशले नाऽभिनिवेच्यते। तत्कस्य हेतोस्तथाहि ते सर्व्वधर्म्मान संविद्यन्ते। यश्चाऽभिनिविशेत। येन वा ऽभिनिविशेत। यत्र वा ऽभिनिविशेत।

एवं खलु सुभूते बोधिसत्त्वोमहासत्त्वोऽनभिनिविष्टः सर्व्वधर्म्मेषु प्रज्ञापारमितायां चरन् दानपारमितायां बर्द्धते। शीलपारमितायां विबर्द्धते। क्षान्तिपारमितायां विबर्द्धते। वीर्य्यपारमितायां विबर्द्धते। ध्यानपारमितायां विबर्द्धते। प्रज्ञापारमितायां विबर्द्धते। बोधिसत्त्वन्यानमवक्रामत्यवैवर्त्तिकां भूमिमाक्रामात्यभिज्ञाः परिपूर्य्य बुद्धक्षेत्रेण बुद्धक्षेत्रं संक्रामति। सत्वान् परिपाठयन् बुद्धान् भगवतः सत्कुर्व्वन् गुरू कुर्व्वन् मानयन् पूजयन् बुद्धक्षेत्र परिशोधनतायै।

बुद्धानां भगवतां दर्शनायै तांश्च भगवतो दृष्ट्वायैः कुशलमूलै-राकाङ्क्षिष्यन्ते। तान बुद्धान् भगवतः सत्कर्त्तुं गुरूकर्त्तुं मानयितुं पूजयितुं तानि वाऽस्य कुशलमूलानि प्रादुर्भविष्यन्ति। तैरेव-कुशलमूलै तेषां बुद्धानां भगवतामन्तिके प्रादुर्भविष्यन्ति। तेषाञ्च बुद्धानां भगवतामन्तिके धर्मं श्रोष्यन्ति। यथा श्रुतश्च सधर्मोनजात्वो-च्छेत्स्यते। यावदनुत्तरां सम्यक्सम्बोधिमभिसम्भोत्स्यते। धारणी-मुखानि च प्रतिलप्स्यते। समाधिमुखानि च प्रतिलप्स्यते।

एवं खलु सुभूते बोधिसत्त्वेन महासत्त्वेन प्रज्ञापारमितायां चरतानाम सङ्केतिकीधर्मप्रज्ञप्तिरवबोद्धव्या। यः पुनः सुभूतिरेवमाह बोधिसत्त्वोमहासत्त्वइति भगवन्नुच्यते। तत् किं मन्यसे सुभूते रूपं बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते ऽन्यत्र रूपाद्बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते रूपे बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते बोधिसत्त्वे रूपमिति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते अरूपि बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवा-नाह। तत् किं मन्यसे सुभूते वेदना बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते अन्यत्र वेदनायां बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते वेदनायां बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते बोधिसत्त्वे वेदनेति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते अवेदना

बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते संज्ञा बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते ऽन्यत्र संज्ञाया बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे संज्ञायां बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते बोधिसत्त्वे संज्ञेति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते असंज्ञा बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते संस्कारा बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूतेऽन्यत्र संस्कारेभ्यो बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते संस्कारेषु बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते बोधिसत्त्वे संस्कारा इति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते असंस्कारा बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते विज्ञानं बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूतेऽन्यत्र विज्ञानाद्बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवान्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते विज्ञाने बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते बोधिसत्त्वे विज्ञानमिति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते अविज्ञानो बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते चक्षुर्बोधिसत्त्वइति।

आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते अन्यत्र चक्षुषो बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते चक्षुषि बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते बोधिसत्त्वे चक्षुरिति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते अचक्षुर्बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते श्रोत्रं बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते अन्यत्र श्रोत्राद्बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते श्रोत्रे बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। तत् किं मन्यसे सुभूते बोधिसत्त्वे श्रोत्रमिति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते अश्रोत्रो बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते घ्राणं बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते ऽन्यत्र घ्राणाद्बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते घ्राणे बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूतेऽघ्राणो बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते जिह्वा बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूतेऽन्यत्र जिह्वाया बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते जिह्वायां बोधिसत्त्वइति। आह नोहीदं भगवन्। भगनवानाह। तत् किं मन्यसे सुभूते

Title		
Prākrita-Paingalam, Fasc. 1–7 @ /6/ each	2	10
Prithivirāj Rāsa, (Text) Part II, Fasc. 1–5 @ /6/ each	1	14
Ditto (English) Part II, Fasc. 1	0	12
Prākrta Lakṣaṇam, (Text) Fasc. 1	1	8
Parāçara Smṛti, (Text) Vol. I, Fasc. 1–8; Vol. II, Fasc. 1–6; Vol. III, Fasc. 1–6 @ /6/ each	7	8
Parāçara, Institutes of (English)	0	12
Prabandhacintāmaṇi (English) Fasc. 1–3 @ /12/ each	2	4
*Sāma Vēda Saṁhitā, (Text) Vols. I, Fasc. 5–10; II, 1–6; III, 1–7; IV, 1–6; V, 1–8, @ /6/ each Fasc.	12	6
Sāṇkhya Sūtra Vṛtti, (Text) Fasc. 1–4 @ /6/ each	1	8
Ditto (English) Fasc. 1–3 @ /12/ each	2	4
Suçruta Saṁhitá, (Eng.) Fasc. 1 @ /12/	0	12
*Taittereya Saṁhitā, (Text) Fasc. 14–45 @ /6/ each	12	0
Tāṇḍya Brāhmaṇa, (Text) Fasc. 1–19 @ /6/ each	7	2
Tattva Cintāmaṇi, (Text) Vol. I, Fasc. 1–9, Vol. II, Fasc. 1–10, Vol. III, Fasc. 1–2, Vol. IV, Fasc. 1, Vol. V, Fasc. 1–5, Part IV, Vol. II, Fasc. 1–12 @ /6/ each	14	10
Trikāṇḍa-Maṇḍanam, (Text) Fasc. 1-2 @ /6/	0	12
Tul'si Sat'sai, (Text) Fasc. 1–5 @ /6/ each	1	14
Upamita-bhava-prapañca-kathā (Text) Fasc. 1-5 @ /6/ each ...	1	14
Uvāsagadasāo, (Text and English) Fasc. 1–6 @ /12/	4	8
Varāha Purāṇa, (Text) Fasc. 1–14 @ /6/ each	5	4
Varsa Krya Kaumudi, Fasc. 1–6 @ /6/	2	4
*Vāyu Purāṇa, (Text) Vol. I, Fasc. 2–6; Vol. II, Fasc. 1–7, @ /6/ each	4	8
Viṣṇu Smṛti, (Text) Fasc. 1–2 @ /6/ each	0	12
Vivādaratnākara, (Text) Fasc. 1–7 @ /6/ each	2	10
Vṛhannāradīya Purāṇa, (Text) Fasc. 1–6 @ /6/	2	4
Vṛhat Svayambhū Purāṇa, Fasc. 1–6	2	4

Tibetan Series.

Title		
Pag-Sam Ṭhi S'iñ, Fasc. 1–4 @ 1/ each	4	0
Sher-Phyin, Vol. I, Fasc. 1–5; Vol. II, Fasc. 1–3; Vol. III, Fasc. 1–5, @ 1/ each	13	0
Rtogs brjod dpag hkhri S'iñ (Tib. & Sans.) Vol. I, Fasc. 1–5; Vol. II. Fasc. 1–5 @ 1/ each	10	0

Arabic and Persian Series.

Title		
'Ālamgīrnāmah, with Index, (Text) Fasc. 1–13 @ /6/ each... ...	4	14
Al-Muqaddasi (English) Vol. I, Fasc. 1–3 @ /12/	2	4
Āīn-i-Akbarī, (Text) Fasc. 1–22 @ 1/ each	22	0
Ditto (English) Vol. I, Fasc. 1–7, Vol. II, Fasc. 1–5, Vol. III, Fasc. 1–5, @ 1/12/ each	29	12
Akbarnāmah, with Index, (Text) Fasc. 1–37 @ 1/ each	37	0
Ditto English Fasc, 1–7 @ 1/ each	7	0
Arabic Bibliography, by Dr. A. Sprenger	0	6
Bādshāhnāmah, with Index, (Text) Fasc. 1–19 @ /6/ each	7	2
Catalogue of Arabic Books and Manuscripts	1	2
Catalogue of the Persian Books and Manuscripts in the Library of the Asiatic Society of Bengal. Fasc. 1–3 @ 1/ each	3	0
Dictionary of Arabic Technical Terms, and Appendix, Fasc. 1–21 @ 1/ each	21	0
Farhang-i-Rashīdī, (Text) Fasc. 1–14 @ 1/ each	14	0
Fihrist-i-Ṭūsī, or, Ṭūsy's list of Shy'ah Books, (Text) Fasc. 1–4 @ /12/ each	3	0
Futūḥ-ush-Shām of Wāqidī, (Text) Fasc. 1–9 @ /6/ each	3	6
Ditto of Āzādī, (Text) Fasc. 1–4 @ /6/ each	1	8
Haft Āsmān, History of the Persian Masnawi, (Text) Fasc. 1 ...	0	12
History of the Caliphs, (English) Fasc. 1–6 @ /12/ each	4	8
Iqbālnāmah-i-Jahāngīrī, (Text) Fasc. 1–3 @ /6/ each	1	2
Iṣābah, with Supplement, (Text) 51 Fasc. @ /12/ each	38	4
Maāṣir-ul-Umarā, Vol. I, Fasc. 1–9, Vol. II, Fasc. 1–9; Vol. III, 1-10; Index to Vol. I, Fasc. 10-11; Index to Vol. III, Fasc. 11-12; Index to Vol. II, Fasc. 10–12 @ /6/ each	13	2
Maghāzi of Wāqidi, (Text) Fasc. 1–5 @ /6/ each	1	14

* The other Fasciculi of these works are out of stock, and complete copies cannot be supplied.

Muntakhabu-t-Tawārīkh, (Text) Fasc. 1–15 @ /6 each ... Rs. 5
Muntakhabu-t-Tawārīkh, (English) Vol. I, Fasc. 1–7; Vol. II, Fasc. 1–5 and 3 Indexes; Vol. III, Fasc. 1 @ /12/ each 12
Muntakhabu-l-Lubāb, (Text) Fasc. 1–19 @ /6/ each 7
Ma'āṣir-i-'Ālamgīrī, (Text), Fasc. 1–6 @ /6/ each 2
Nukhbatu-l-Fikr, (Text) Fasc. 1 0
Niẕāmī's Khiradnāmah-i-Iskandari, (Text) Fasc. 1-2 @ /12/ each 1
Riyāẓu-s-Salāṭīn, (Text) Fasc. 1–5 @ /6/ each 1
Ditto Ditto (English) Fasc. I–II 1
Tabaqāt-i-Nāṣirī, (Text) Fasc. 1–5 @ /6/ each 1
Ditto (English) Fasc. 1–14 @ /12/ each 10
Ditto Index 1
Tārīkh-i-Fīrūz Shāhi of Ẓiyāu-d-dīn Barni (Text) Fasc. 1–7 @ /6/ each... 2
Tārīkh-i-Fīrūzshāhi, of Shams-i-Sirāj Aif, (Text) Fasc. 1–6 @ /6/ each... 2
Ten Ancient Arabic Poems, Fasc. 1-2 @ 1/8/ each 3
Wīs o Rāmīn, (Text) Fasc. 1–5 @ /6/ each 1
Ẓafarnāmah, Vol. I, Fasc. 1–9, Vol. II, Fasc. 1–8 @ /6/ each .. 6
Tuzuk-i-Jahāngīrī, (Eng.) Fasc. 1 0

ASIATIC SOCIETY'S PUBLICATIONS.

1. Asiatic Researches. Vol. VII, Vols. XI and XVII, and Vols. XIX and XX @ 10/ each 50 0
2. Proceedings of the Asiatic Society from 1865 to 1869 (incl.) @ /6/ per No.; and from 1870 to date @ /8/ per No.
3. Journal of the Asiatic Society for 1843 (12), 1844 (12), 1845 (12), 1846 (5), 1847 (12), 1848 (12), 1866 (7), 1867 (6), 1868 (6), 1869 (8), 1870 (8), 1871 (7), 1872 (8), 1873 (8) 1874 (8), 1875 (7), 1876 (7), 1877 (8), 1878 (8), 1879 (7), 1880 (8), 1881 (7), 1882, (6), 1883 (5), 1884 (6), 1885 (6), 1886 (8), 1887 (7), 1888 (7), 1889 (10), 1890 (11), 1891 (7), 1892 (8), 1893 (11), 1894 (8), 1895 (7), 1896 (8), 1897 (8), 1898 (8), 1899 (8), 1900 (7) & 1901 (7), @ 1/8 per No. to Members and @ 2/ per No. to Non-Members

N. B.—The figures enclosed in brackets give the number of Nos. in each Volume.

4. Centenary Review of the Researches of the Society from 1784–1883 ... 3 0
   A sketch of the Turki language as spoken in Eastern Turkistan, by R. B. Shaw (Extra No., *J.A.S.B.*, 1878) 4 0
   Theobald's Catalogue of Reptiles in the Museum of the Asiatic Society (Extra No., *J.A.S.B.*, 1868) 2 0
   Catalogue of Mammals and Birds of Burmah, by E. Blyth (Extra No., *J.A.S.B.*, 1875) 4 0
   Introduction to the Maithilī Language of North Bihār, by G. A. Grierson, Part II, Chrestomathy and Vocabulary (Extra No., *J.A.S.B.*, 1882) 4 0
5. Anīs-ul-Musharrahīn 3 0
6. Catalogue of Fossil Vertebrata 3 0
7. Catalogue of the Library of the Asiatic Society, Bengal, by W. A. Bion 3 8
8. Ināyah, a Commentary on the Hidāyah, Vols. II and IV, @ 16/ each... 32 0
9. Jawāmlu-l-'ilm ir-riyāẓī, 168 pages with 17 plates, 4to. Part I ... 2 0
10. Khizānatu-l-'ilm 4 0
11. Mahābhārata, Vols. III and IV, @ 20/ each 40 0
12. Moore and Hewitson's Descriptions of New Indian Lepidoptera, Parts I–III, with 8 coloured Plates, 4to. @ 6/ each 18 0
13. Sharaya-ool-Islām 4 0
14. Tibetan Dictionary, by Csoma de Körös 10 0
15. Ditto Grammar " " 8 0
16. Kaçmīraçabdāmṛta, Parts I & II @ 1/8/ 3 0
17. A descriptive catalogue of the paintings, statues, &c., in the rooms of the Asiatic Society of Bengal by C. R. Wilson... ... ... 1 0
18. Memoir on maps illustrating the Ancient Geography of Kaśmir by M. A. Stein Ph.D., Jl. Extra No. 2 of 1899 ... ... 4 0

Notices of Sanskrit Manuscripts, Fasc. 1–29 @ 1/ each 29 0
Nepalese Buddhist Sanskrit Literature, by Dr. R. L. Mitra ... 5 0

N.B.—All Cheques, Money Orders, &c., must be made payable to the "Treasurer, Asiatic Society," only.

20–11–02.

Books are supplied by V.-P.P.